

SOCIAL & RUMSLIG ANALYS GAMLE STADEN

INTRODUKTION

Kontakt

Uppdragsgivare

Ann-Catrin Kärnä
ann-catrin.karna@sbk.goteborg.se

Stadsbyggnadskontoret
Göteborgs Stad
Box 2554
403 17 Göteborg

Konsult

Uppdragsledare: Gunnar Stomrud
gunnar.stomrud@white.se

Ansvarig specialist: Kerstin Elias
kerstin.elias@white.se

Medverkande: Louise Didriksson

Medverkande: Lovisa Grahn, praktikant
SBK Göteborg

White Arkitekter
Magasinsgatan 10
Box 2502
403 17 GÖTEBORG

Innehåll

<u>Introduktion</u>	3	<u>Vardagsliv</u>	14	<u>Sammanhållen Stad</u>	40
Bakgrund	3	Vardagslivet i Gamlestaden	15	Sammanhållning i Gamlestaden	41
Uppdraget	4	Målpunkter	16	Rörelsemönster & räckvidd	42
Avgränsning samt behov av kompletterande studier	5	Föreningsliv & aktiviteter	18	Tolerant men uppdelad stadsdel	46
<u>Identitet</u>	6	Verksamma kanter	20	<u>Områdesrekommendationer</u>	48
Gamlestadens identitet	7	Variation & mångfald	22	Offentliga rum i olika skala	49
Befolkningssammansättning kring knutpunkten	8	<u>Samspel</u>	24	Gränser och kopplingar	49
Olika grupper i Gamlestaden	10	Samspel i Gamlestaden	25	Nya och gamla målpunkter	50
Olika geografier	12	Platsanalys	26	<u>Platspotentialer</u>	51
		Stadsliv och användning av offentliga rum (platsobservationer)	28	Ny knutpunkt	52
		Programmerade platser	39	Säveån	53
				Gamla Gamlestadstorget	54
				Artillerigatan	55

Foton

Sidan 28,29,30,45,47,52,55 från Gehl
Architects diverse publikationer.

Sidan 37 från NI Architects.

Sidan 53,54,55 Louise Didriksson.

Sidan 11,13,24,33 hämtade ifrån www.flickr.com

Övriga foton i Gamlestaden är tagna av
Louise Didriksson och Lovisa Grahn.

Bakgrund

PRÄGLAT AV INDUSTRI OCH INFRASTRUKTUR

Gamlestaden har sedan länge varit i fokus ur stadsbyggnadssynpunkt. Platsen är historiskt mycket intressant i och med att Nya Lödöse, Göteborgs föregångare, var placerad där Säveån och Göta älv möttes. Under början av 1900-talet spelade Gamlestaden en oerhört viktig roll i den industriella utvecklingen i Göteborg och stora delar av västra Sverige, med företags etableringar som SKF och Volvo

Sedan början av 2000-talet driver Stadsbyggnadskontoret ett arbete med att dra upp riktlinjerna för nästa utvecklingssteg i Gamlestadens historia. Stadsdelens strategiska läge nära Göteborgs centrum, Göta älv, Säveån, Västra stambanan, E45 och E20 gör att potentialen är stor. Förändringar i infrastrukturen kommer dessutom att ytterligare förändra förutsättningarna för området. Partihallsförbindelsen, som kommer att förbinda E20 och E45 ska stå färdig 2011, vilket innebär att Gamlestaden avlastas från genomfartstrafik. Till detta kommer utbyggnaden av dubbelspår mellan Göteborg och Trollhättan, som innebär sex nya pendeltågsstationer på sträckan, varav Gamlestaden är en.

PORTEN MOT NORDOST

I det mer lokala perspektivet är Gamlestaden porten till Göteborgs nordöstra stadsdelar. I hela denna sektor av staden pågår ett stort antal utvecklingsprojekt, och en stor del av stadens utbyggnad de närmaste åren bedöms ske i stadsdelar som t.ex. Bergsjön, Kortedala, Gamlestaden, Kviberg, Gårdsten och Angered. Gamlestaden utgör samtidigt porten till centrala Göteborg och kan på sikt bli en sammanhängande del av centrala Göteborg när city utvecklas österut i Gullbergsvass och Marieholm.

Inom området finns ett stort förändringstryck och höga förväntningar på stadsdelens utveckling. Stadsdelen är symbolladdad både i bebyggelse, platser och verksamheter, stora som små och även i det som inte längre finns kvar, t.ex. det gamla Gamlestadstorget och kv. Tonsillen, Abborren och Långan. Gamlestaden ligger många varmt om hjärtat.

FÖRDLUPAD ÖVERSIKTSPLAN

Kommunfullmäktige antog en fördjupning av översiktsplanen för delar av Gamlestaden och Bagaregården den 14 september 2006. Som en fortsättning på detta arbete, gav Byggnadsnämnden i uppdrag till Stadsbyggnadskontoret att ta fram en ny detaljplan för Gamlestads torg och Gamlestadens fabriker.

*Ur: Program för parallellt uppdrag
Detaljplan för Gamlestads torg och
Gamlestadens fabriker (SBK 2011)*

GAMLESTADSTORG MM

PROGRAM FÖR PARALLELLT UPPDRAG
DETALJPLAN FÖR GAMLESTADS TORG OCH GAMLESTADENS FABRIKER
2011-04-19

Uppdraget

INNEHÅLL

I samband med pågående detaljplanearbete i Gamlestaden har en utredning om planområdets sociala-rumsliga förutsättningar genomförts. Föreliggande rapport beskriver sociala strukturer och villkor i anslutning till planområdet. Utredningen behandlar i nulägesanalysen ett större upptagningsområde, men fokuserar i rekommendationerna på det aktuella planområdet och den planerade knutpunkten i Gamlestaden.

Arbetet utgår från en matris, ett analysverktyg för sociala aspekter i planeringsprocessen, som Göteborgs stad har utvecklat. Rapportens rubriker "Identitet", "Vardagsliv", "Samspel" och "Sammanhållen stad" är hämtade från denna. Matrisen beskriver även ett antal skalnivåer vilka framförallt behandlas i utredningens rekommendationer.

Rapporten beskriver attityder, beteenden och behov hos olika grupper i relation till rumsliga faktorer. Underlaget omfattar boende, besökare och verksamma i området och därutöver läggs särskild vikt vid att fånga barnperspektivet. På en övergripande nivå redovisas även förenings- och företagarstruktur i området.

Nulägesanalysen följs av ett antal rekommendationer avsedda för det fortsatta detaljplanearbetet. Rekommendationerna är både platsspecifika och mer generella i termer av områdesrekommendationer.

GENOMFÖRANDE OCH METODER

Utredningen har genomförts under perioden 1 juli-1 september 2011, med insamling av empiri 15-31 augusti.

I ett första steg har befintliga sociala och rumsliga strukturer kartlagts genom en kombination av kvalitativa analysmetoder: intervjuer, enkäter, platsobservationer samt övergripande kartanalys.

Kartläggningen har omfattat insatser i samband med presentationer av parallella uppdrag för fastighetsägare i området, samt vid det "öppna hus" som stadsbyggnadskontoret arrangerade i september. Vid dessa tillfällen har en "pluppkarta" och en attitydenkät använts för att fånga människors upplevelser och attityder till området som helhet, samt dess olika platser och miljöer.

De rekommendationer som presenteras i rapportens andra del har utarbetats med stöd av två workshoppar som har genomförts med representanter från stadsbyggnadskontoret, fastighetskontoret, stadsdelsförvaltningen Östra Göteborg samt Fastighetsägarna i Gamlestaden. Dessa utgår från genomförd nulägesanalys, kommunens analysverktyg samt referenser i form av jämförelsefall.

- 1. BAKGRUND**
Vem är du och vad gör du i gamlestan (Ålder, kön, bor, arbetar, besöker, genomresa...)
- 2. IDENTITET**
Hur skulle du beskriva Gamlestan? Vilken sorts stadsdel är det?
- 3. VARDAGSLIV**
Vilka platser och vägar är viktiga för dig i vardagen? (Butiker, parker, hållplatser, stråk, inom Gamlestan...)
- 4. SAMSPEL**
Var träffar du andra som bor och verkar i Gamlestan? Var träffar du vänner och bekanta?
- 5. SAMMANHÅLLNING**
Hur hänger Gamlestan ihop med resten av Göteborg, med östra Göteborg och med regionen?

Pluppkarta, enkäter och intervjuer med boende, verksamma och besökare i Gamlestaden

Avgränsning samt behov av kompletterande studier

PROCESS OCH DIALOG

Utredningens fokus är fysiska åtgärder och den belyser inte hanteringen av sociala aspekter i planprocessen, så som dialog och delaktighet. De intervjuer som genomförts i området visar på ett stort engagemang för området bland boende och verksamma, men även på farhågor inför kommande förändringar. Detta, samt en mängd kommentarer kring upplevelser av bristande temporära lösningar för gång och cykel vid infrastrukturupprustningar i omgivningarna pekar på ett behov av att lyfta fram det sociala perspektivet i genomförandeskedet av planen. Här finns stora möjligheter att arbeta med såväl utvidgade dialogprocesser som gestaltning av temporära mötesplatser. Likaså bör privata initiativ till medborgarmedverkan stöttas i samband med markanvisning och exploatering. Detta kan vara viktiga redskap för att vårda och utveckla den stolthet som boende, verksamma och besökare känner för Gamlestaden.

BARN OCH UNGDOMSPERSPEKTIV

På grund av uppdragets omfattning har barn- och ungdomsperspektivet endast beskrivits övergripande utifrån intervjuer med barn och föräldrar. Här kan utredningen kompletteras med en fördjupad studie i samverkan med förskola och skola samt ungdomsföreningar i området. Särskilt för gruppen äldre tonåringar kan andra metoder och kanaler fördjupa analysen kring knutpunktens gestaltning och funktioner. Det finns även en matris särskilt för barnkonsekvensbeskrivning som kan ge vägledning. En sådan utredning kan genomföras parallellt med samråd.

FÖRETAGARE OCH FÖRENINGAR

Avseende företagare och framförallt föreningar har tidpunkten för utredningens genomförande och empiriinsamling inneburit dåliga förutsättningar för att belysa behov och förväntningar. Detta kan kompletteras vid lämpligare årstid, för att belysa förutsättningar för att etablera nya målpunkter och mötesplatser i området. En sådan utredning kan genomföras parallellt med samråd.

STÖRRE GEOGRAFI

Utredningen är, med undantag av den statistiska analysen, begränsad till området öster om knutpunkten. En kompletterande studie av slakthusområdet och Marieholm är viktig för att belysa hur de olika områden som angränsar till knutpunkten kan samspela och stödja varandra. Inte minst avseende funktioner för offentliga rum och tillgång på verksamhets- och föreningslokaler är ett större geografiskt perspektiv viktigt.

KLIMATSTUDIE

Det sociala livet vid knutpunkten är i hög grad beroende av kvaliteten på de offentliga och halvoffentliga rum som ligger i anslutning. Här är klimatet en viktig faktor som behöver belysas. Framförallt behöver klimatförutsättningarna analyseras ur ett komfortperspektiv, dvs. med människors upplevelse av klimatet i centrum. Eftersom gatustruktur och utformning av kvarter är viktiga faktorer för mikroklimatet bör en sådan studie genomföras snarast.

KONSEKVENSBESKRIVNING OCH KVALITETSPROGRAM

När ett färdigt planförslag föreligger finns även möjligheter att utifrån den genomförda nulägesanalysen arbeta med en konsekvensbeskrivning för att fördjupa förståelsen för de offentliga rummen och gaturummen. I senare av planprocessen kan även ett kvalitetsprogram med fokus på såväl strukturella faktorer som belysning, planteringar etc. vara ett gott verktyg för att utveckla offentliga rum och gator med den sociala dimensionen i förgrunden.

IDENTITET

Ett områdes identitet bestäms av hur människor tolkar och värderar området och dess platser.

Det utgörs av erfarenheter och minnen, av byggnader och offentliga rum och av de berättelser som förbinder det sociala livet med stadens rum.

STADEN GÖTEBORGS RÄST
MINNESSTENEN
NYA LÖDÖSES GAMLA KYRKA
ÅR 1940

Gamlestadens identitet

Gamlestaden är ett område som befolkas av flera olika grupper. Oavsett om man vistas i området som boende, besökare eller yrkesverksam tycks områdets identitet tydlig, om än inte helt sammanhållen. Platser har olika betydelse beroende av den roll man har i området och det är stor skillnad mellan den geografi som beskrivs av dem som är verksamma i områdets södra del och den som beskrivs av boende i områdets norra del. Härvid utgör Artillerigatan en tydlig gräns, men också ett sammanlänkande element mellan de båda delarna.

Ett genomgående intryck är att merparten av invånare och verksamma i området känner en stolthet och är nöjda med området. En återkommande utsaga i intervjuerna handlar om att "andra", dvs människor i andra delar av staden, inte känner till områdets fördelar.

Lugnt, litet och mysigt.
Man går inte vilse här.
Flicka, 10 år, boende.

Centralt bostadsområde med mycket potential, "nästa Majorna".
Man, 36 år, boende sedan 7 år.

En skön mix av folk, blandat på riktigt. Här finns alla etniska grupper, och det har liksom inte blivit så likriktat som typ Majorna, med alla lattemorsor. Det finns alla åldrar och alla bakgrunder. Men det känns som en stadsdel i förändring, man vet inte vad som kommer att hända.
Pappa, ca 35 år med 1,5-årig dotter, boende.

Både gemytlig landshövdingestadsdel med familjär känsla och karaktär
Kvinna, 45 år. Bor ej i Gamlestan men arbetar även kvällar och helger så har god koll.

En väldigt bra stadsdel, sketet och slitet och gammal arbetarstadsdel, men jag gillar det.
Man, 32 år, boende sedan 8 år, jobbar i hemtjänsten.

Lite sömnig men charmig stadsdel, ganska ung befolkning, "oväntat" nära centrum, lite hemlig
Par, båda 29 år, boende sedan 4 resp 1 år.

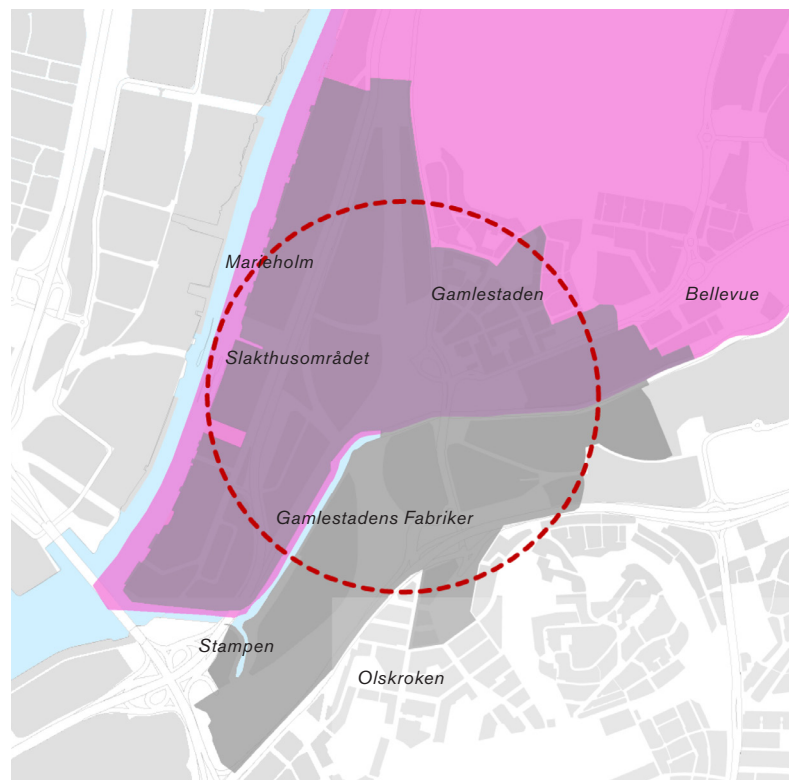
Det är en skön blandning i området. Här bor människor av alla sorter. Det finns mycket barnfamiljer, men det är inte direkt ett barnvänligt område. Man får liksom har området lite för sig själv. Man har koll på de som är här. Mest de på gården. Men också på Old Corner. Och fyllegubbarna.
Mamma, 35 år, boende

Så länge jag bor i Göteborg bor jag kvar i Gamlestan! Gamlestan kommer bli det nya Majorna. Mysig och lugn stadsdel, har exploderat med barnfamiljer, var nästan inga när vi flyttade in.
Kvinna 37 år, boende sen -97 med familj.

IDENTITET

Befolkningssammansättning kring knutpunkten

Den nya knutpunkten kommer att ligga i Gamlestadens sydvästra hörn. Statistiken på denna sida innefattar de 15 basområden (markerat med grått på kartan) som en 700 meters radie från Knutpunkten skär igenom. Hit hör, förutom Gamlestadens västra delar, även Torpa, Olskroken, Stampen och Marieholm.

700 m radie från knutpunkten

INVÅNARSTORLEK

Inom detta område bor 3405 personer (2010). Bostäderna är framförallt lokaliserade i den del av statistikområdet som tillhör Gamlestad. Det finns en svag befolkningstillväxt i området, som till största del handlar om en förnyring av befolkningen.

ÅLDERSTRUKTUR

Ålderstrukturen i området kring knutpunkten avviker något från snittet i Göteborg. Framförallt bor här betydligt fler unga vuxna, i åldrarna 19-44 år. Det finns även en hög andel riktigt små barn, i förhållande till barn i skolåldern.

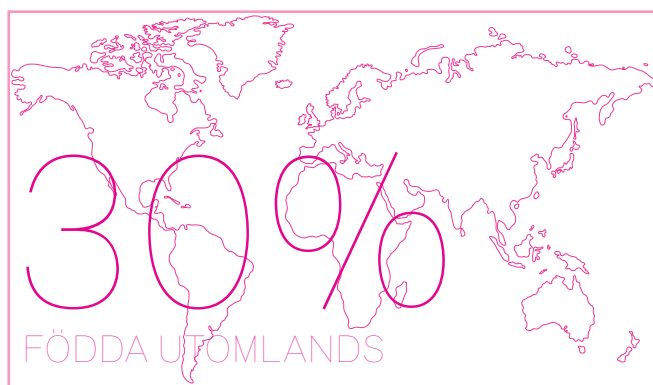
20%

FLER I
ÅLDERN 19-44
JÄMFÖRT MED
GBG

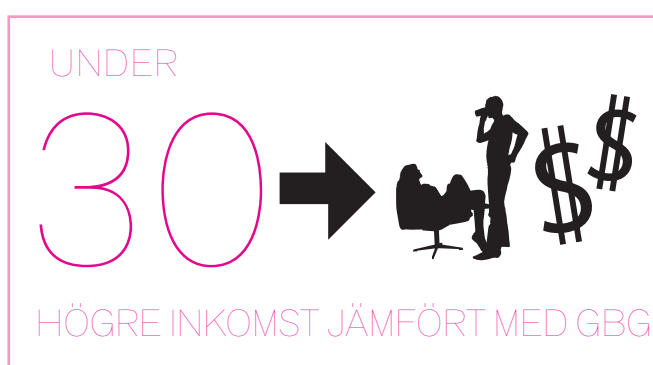
UTLÄNDSK BAKGRUND

Ca 30% av invånarna är födda utomlands, och av dessa är ungefär en tredjedel utländska medborgare. Genomsnittet för Göteborg är ca 20% födda i utlandet. I området finns, jämfört med Göteborg, många från Jugoslavien, Bosnien-Hercegovina och Iran.

INKOMST OCH SYSSELSÄTTNING

Inkomstnivåerna är något lägre än i Göteborg som helhet, med undantag för gruppen yngre än 30 år. Detta skulle kunna förklaras av att förvärvsfrekvensen för dess grupper är något högre i området än i övriga Göteborg. Förvärvsfrekvensen liksom medelinkomsten sjunker därefter med stigande ålder. Detta kan avspegla inflyttningen av en resursstarkare befolkning.

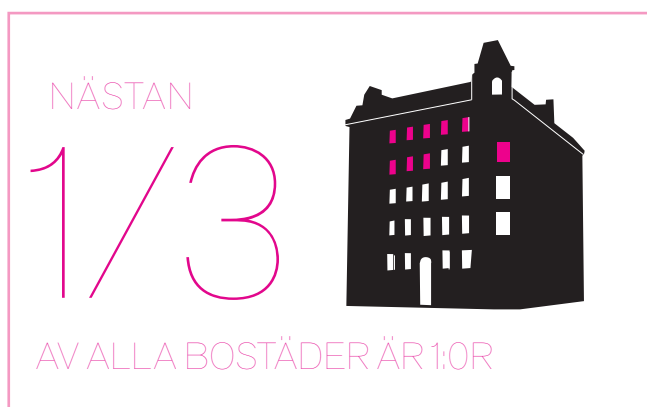
UTBILDNINGSNIVÅ

Utbildningsnivån i området avviker lite från Göteborgssnittet, med marginellt högre utbildningsnivåer i området.

BOSTÄDER

Bostadsbeståndet i området är dominerat av mindre och riktigt små lägenheter. Nästan en tredjedel av bostadsbeståndet är ettor, vilket är dubbelt så många jämfört med Göteborgssnittet. Lägenheter större än tre rum och kök saknas nästan helt.

Olika grupper i Gamlestaden

FLERA GENERATIONERS GAMLESTADSBOR

Gamlestaden har en äldre historia som i hög grad är kopplad till SKF. Flera boende berättar om ett yrkesmässigt arv från föräldragenerationer, att "far och farfar jobbade på SKF". Den här gruppen har en stark relation till Gamlestaden som "sketet och slitet, en gammal arbetarstadsdel". De uttrycker en hemhörighet i östra Göteborg som sträcker sig till Bellevue och Kortedala. Några av de intervjuade berättar nostalgiskt om gamla arbetarkaféer och en stark samhörighet, men de förändringar i befolkningsammansättning som präglade senare tid beskrivs inte negativt.

AKTIVA LIVSSTILSVÄLJARE

Under det senaste decenniet har en bild av Gamlestaden som ett "Majorna light" vuxit fram. Den här bilden förmedlas av yngre vuxna som aktivt har sökt sig till stadsdelen för dess "genuinitet". Området beskrivs som "blandat på riktigt" och mindre präglad av "lattemorsor", föräldralediga kafébesökare, än Majorna. Flera i den här gruppen har småbarn och attraheras av områdets kombination av restaurangliv och lugna innegårdar. Man uttrycker vissa farhågor för områdets förändring, samtidigt som man är medveten om sin egen del av förändringen. Samma grupp som uppskattar låga lägenhetspriserna och blandade upplåtelseformer väljer själva att omvandla den egna bostaden från hyresrätt till bostadsrätt.

INPENDLARNAS

Många av dem som rör sig i området är yrkesverksamma i den södra delen. Här ligger flera stora arbetsplatser och flertalet verksamma reser från Göteborg eller övriga regionen.

Studenterna

Upptagningsområde öster

Aktiva livsstilsväljare

Flera generationers
gamlestadsbor

Inpendlare

Många bilpendlar delvis men framhåller ändå tillgängligheten med kollektivtrafik som viktig. Närheten till centrum och utbudet av lunchrestauranger ger en sammantaget mycket positiv bild av området.

UPPTAGNINGSSOMRÅDE ÖSTER

Utöver de boende och yrkesverksamma utgör Gamlestaden också närcentrum för ett större område. Brahegatans centrumutbud är en viktig målpunkt för boende i bl a Utby, Bellvue och Kviberg. Flera av restaurangerna och kaféerna i området är också viktiga mötesplatser för boende längre österut, samt i nordöstra Göteborg. I denna grupp finns en skiljelinje mellan dem som har en tveksam attityd till området och välkomnar planerade satsningar på handel, och dem som framhåller områdets utbud och familjära känsla som attraktiv och samlande för ett större kringområde. I den senare gruppen finns många barn och ungdomar som går i skola eller besöker biblioteket i Gamlestaden, dessa framhåller att "det är lätt att hitta" och "mysigt och lugnt".

STUDENTERNA

Det finns också en stor grupp studenter i området som utgör ett viktigt underlag för butiker och restauranger. SGS har 175 studentlägenheter på Brahegatan. Hälften av lägenheterna är tvåor och treor vilket innebär att huset är ett av de större studentboendena i Göteborg. På grund av årstiden har inga intervjuer kunnat genomföras med gruppen studenter.

- Jag håller med!
- Nja, inte direkt....
- Nej absolut inte!

Gammal bebyggelse i lila

Architect: Atelier Christian de Portzamparc
Landscape Designer: Thierry Huau
Client: Ville de Paris 1995-2010
Developer: Société d'Economie Mixte d'Aménagement de la Ville de Paris (SEMAPA)
Built surface (SHON): 337 000 sqm / 3 627 468 sqf GFA
Ground surface build: 12,5 hectares
Average density (COS): 2,81
Housing: 67 200 sqm
Shops: 36 900 sqm
Offices: 117 600 sqm
Facilities: 5 200 sqm
University: 110 000 sqm
Public gardens: 1,2 hectares

Området är byggt
 längs med Seine och
 man har sparat flera
 befintliga byggnader i
 den nya stadsplanen.
 Den nya typologin
 kallar arkitekten för
 "Open Street". Kvar-
 teren är öppna och
 varierar i höjd för att
 släppa in sol och ska-
 pa variation. Höjd upp
 till 9 vån.

REFERENS MASSENA PARIS

Olika geografier

Knutpunktens omland beskrivs i intervjuerna som tre separata geografier, delarna norr respektive söder om Artillerigatan samt området kring Slakthusgatan. Få av de intervjuade berättar om platser från mer än ett område. Påtagligt är att det är Artillerigatan snarare än ån som utgör gränsen och länken mellan de båda områdena.

NORR OM ARTILLERIGATAN

De boende norr om Artillerigatan, samt besökare från ett större upptagningsområde, beskriver området genomgående som "lugnt och mysigt" med en "familjär känsla". Den främsta platskvaliteten som framhålls i så gott som alla intervjuer handlar om innergårdarna. Många berättelser om gemenskap och social samvaro utspelar sig på gårdarna, både för barn, vuxna och äldre.

Områdets tydliga avgränsning och orienterbarhet lyfts också fram av alla åldersgrupper som en fördel "man känner de som bor här". Centrumområdet kring Brahegatan utgör en tydlig och samlande punkt för boende och besökare, med den tydliga karaktären av ett lokalt torg – en offentlig plats, men utan den anonymitet som präglar mötesplatser med större upptagningsområde.

SÖDER OM ARTILLERIGATAN

Verksamhetsområdet söder om Artillerigatan beskrivs nästan uteslutande av dem som arbetar i området, "inpendlarna". Här förekommer inte många platsbildningar i berättelser om närområdet, istället fokuserar man mycket på infrastruktur. Det är vägsträckningar, cykelbanor och övergångsställen som är viktiga för upplevelsen för området. Vid sidan av dessa återkommer också några lunchrestauranger som betydelsebärande.

Kristinedals träningscenter utgör också undantaget för en plats som återkommer i berättelser både bland boende, besökare och verksamma. Ån som platsbildning nämns inte i någon av intervjuerna, med ett undantag och beskrivs då som en "öde avloppsränna".

VÄSTER OM KNUTPUNKTEN

Området väster om knutpunkten förekommer knappt alls i intervjuerna, med undantag av några kommentarer kring trafiksituationen.

- Jag håller med!
- Nja, inte direkt....
- Nej absolut inte!

Slutsatser

Gamlestaden har en tydlig identitet, om än inte helt sammanhållen för olika grupper.

Artillerigatan fungerar både som gräns och länk mellan den norra och södra delen av området. De tydliga gränserna för bostadsområdet upplevs överlag som positivt, framför allt för barn.

Ån är en anonym plats som inte förbinds med områdets identitet. Kristinedals träningscenter är den enda platsen som idag är viktig längs vattnet.

Hållplatsen kommenteras också lite och upplevs knappt som en plats.

Kopplingarna mot öster och nordost är starka.

Tillsammans med Köpenhamns kommun engagerade invånarna sig för att ta en byggbar tomt i anspråk. Platsen har nu blivit något av en ikon för området med dess 14m höga klättervägg och den stora gula bananen. I området finns även flera andra offentliga platser som gett Nørrebro en spännande områdesbild.
NANNASGADE,
KÖPENHAMN

Vad ska det nya området i Gamlestaden få för karaktär och identitet? Är det så att det kan vara de offentliga rummen och dess aktiviteter som ger en stark prägel?

REFERENS BANANNA PARK

VARDAGS LIV

I vardagen rör sig människor mellan hemmet och arbetsplatsen, mellan hållplatsen och butiken, mellan parken och restaurangen. Dessa platser och deras sammanhang är viktiga för hur livet fungerar för människor i olika livssituationer. Närområdets utbud av offentliga rum och servicefunktioner är viktiga både för den enskilde och för det sociala samspelet.

Vardagslivet i Gamlestaden

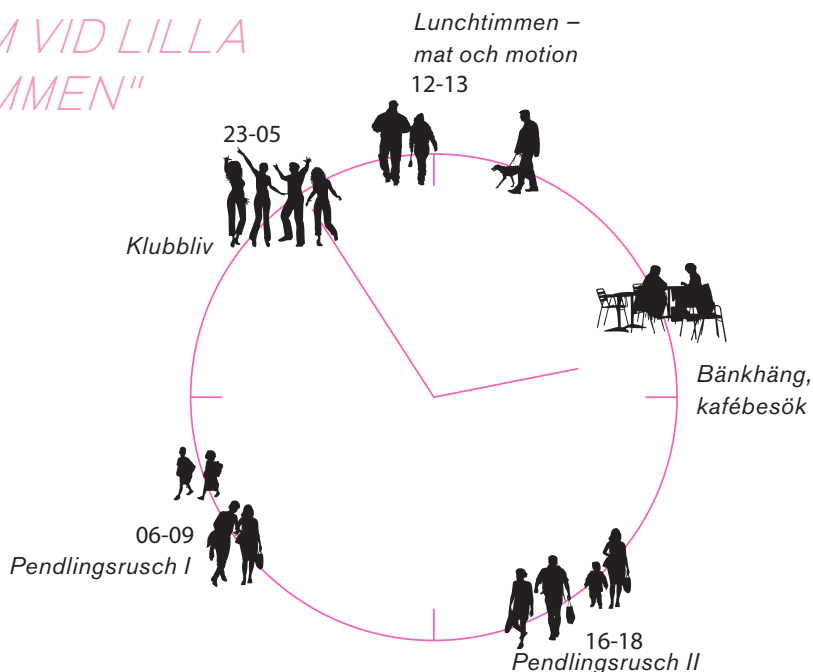
Idag befolkas Gamlestaden av boende, verksamma och besökare, i första hand från närområdet. Detta innebär att Gamlestaden behöver kombinera funktioner som möter flera gruppers behov, för att stödja ett fungerande vardagsliv.

För de boende är halvvoffentliga rum, som nyttjas av ett mindre antal människor, viktiga för samspelet i området. Det kan handla om lokala torg eller lekplatser, men också om parker och öppna innegårdar, som är viktiga för att få vardagen att fungera tillfredsställande. Gatunätets kvaliteter och orienterbarhet underlättar vardagslivet för framförallt barn och äldre. Här är trygga gång- och cykelmiljöer särskilt viktiga.

De verksamma i området har andra krav på funktioner. I första hand är det vägen till arbetsplatsen som är viktig, oavsett trafikslag. Vid sidan av detta finns en förväntan på trivsamma och skyddade utemiljöer som framförallt nyttjas kring lunchtid. Möjlighet till motion och rekreation är funktioner som värderas i anslutning till arbetsplatsen.

För besökare erbjuder Gamlestaden komplement i vardagslivet, och området besöks ofta med lägre intensitet. Undantaget är de besökare som nyttjar Brahegatan som närcentrum, vilkas behov sammanfaller med de boende i området. För besökare i området handlar det annars ofta om uddakvaliteter som speciella restauranger och kaféer, eller andra kommersiella och offentliga utbud.

"DET FÅR INTE BLI LIKA DÖTT HÄR SOM VID LILLA BOMMEN"

ETT UTSNITT AV DYGNET

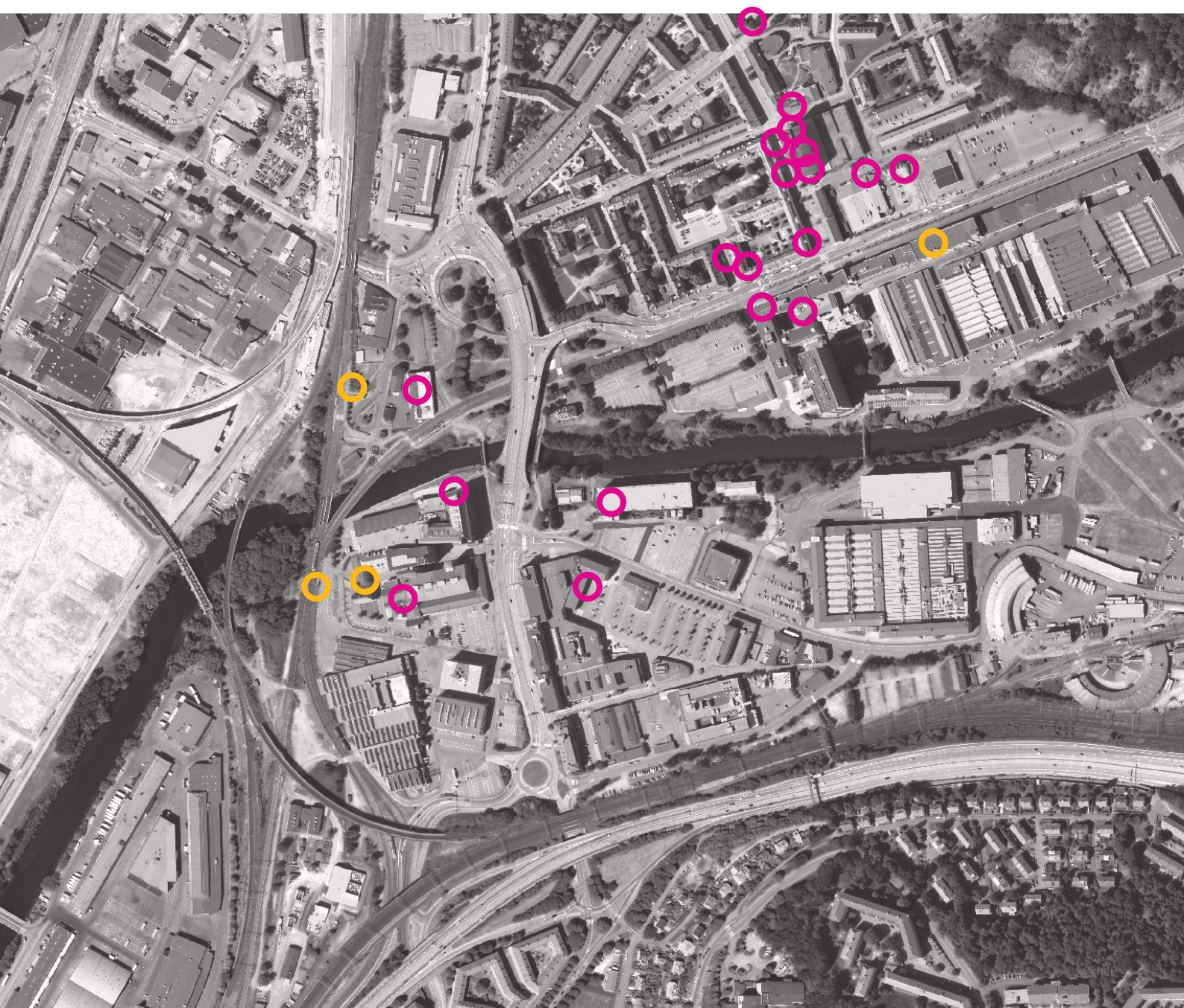
En stadsdel fungerar olika vid olika tider på dygnet och förändrar sin karaktär och identitet efter när och hur den betraktas. Här exemplifierar en beskrivning av perioden morgonlunch:

Morgon: pendlingsrusch - Den tidiga vardagsmorgonen i Gamlestaden präglas av pendling. Mellan 7.15 och 8.15 är aktiviteten som högst utanför SKF när människor tar sig till arbete och skola med den täta kollektivtrafiken. Många stannar till vid Brahegatan och tar en gratis tidning innan de korsar gatan över till hållplatserna. På Artillerigatan är trafiken tung: bilar, bussar och lastbilar passerar i strid ström. De spårvagnar som stannar till släpper av stora laster passagerare, varav de flesta försvinner in genom Nya Kulans portar, andra byter färdssätt till buss eller fortsätter in i Gamlestaden över Brahegatan.

Förmiddag: café- och bänkhäng - Vid 9.30-tiden har morgonruschen lagt sig och en lugnare stämning ligger över Brahegatan. De människor som rör sig nu har mindre bråttom, kanske sätter sig på bänkarna, går en runda med hunden eller sitter på Svenheimers conditori och äter frukost eller fika länge. Biblioteket öppnar kl 11 och det gör även Systembolaget, vars mer trogna kunder nu möts upp i närheten och umgås i hållplatserna eller kring bänkarna på Brahegatan.

Lunchtimmen: mat och motion - Vid lunchtid ökar tempot igen när människor rör sig ut från Nya Kulan för att äta eller köpa med sig lunch på någon restaurangerna kring Brahegatan och Artillerigatan. En del slår sig ner på uteserveringarna. Under denna tid passar även vissa på att jogga en sväng i området.

MÅLPUNKTER

På frågan varför man uppehåller sig ett rör sig i Gamlestaden och kring knutpunkten är de vanligaste svaren arbetsplatsen och hemmet. Men det finns även en mängd andra målpunkter i området som utgör orsak för besök eller rörelse.

Förr fanns Underjorden som besöksmagnet. Det är nog därför det finns så bra veganmat på O.C.

Skulle vilja ha ett mysigt kafe dit också barn kan gå.

HANDEL

Den viktigaste målpunkten för boende och besökare från östra Göteborg - framför allt från Utby och Kviberg - utgörs av Brahegatans centrumutbud. Förutom Coop är Hemmakväll en målpunkt för barn och ungdomar.

KULTUR

Medborgarhuset och biblioteket attraherar besökare både från området och med lite större räckvidd. Detta är en plats dit ungdomar söker sig. För några år sedan var även kulturhuset Underjorden en viktig målpunkt för besökare utifrån.

CAFÉ & RESTAURANG

Café- och restaurangutbudet beskrivs som viktigt för såväl identitet, vardagsliv och samspel i Gamlestaden. Framförallt uttrycks stolthet över kinesrestaurangen Hing Wa, vars fiskhuvudsoppa är "känd i hela västsverige", vilket också avspeglas i upptagningsområdet för gästerna. Även den lokala krogen Old Corner "O.C." attraherar med sitt stora utbud av veganska pizzor en bred målgrupp. Därtill utgör vattenpipkaféerna viktiga mötesplatser för människor från nordöstra Göteborg.

MOTION OCH REKREATION

Några av de intervjuade beskriver Kristinedals träningscenter som en viktig målpunkt, som samlar både boende, verksamma och besökare från regionen. Därtill är hundrastplatsen en målpunkt inte bara för boende i området, utan även från ett större upptagningsområde.

SKOLA

För barn utgör skolan en naturlig målpunkt under dagtid, och den ger även en viktig kontaktyta mot barn i ett större närområde. Med skolåldern vidgas därmed tillgängligheten till utemiljöer, från den egna gården till att även omfatta klasskamraternas.

Fikar på Bab Al Hara eller äter på Restaurang Alanya

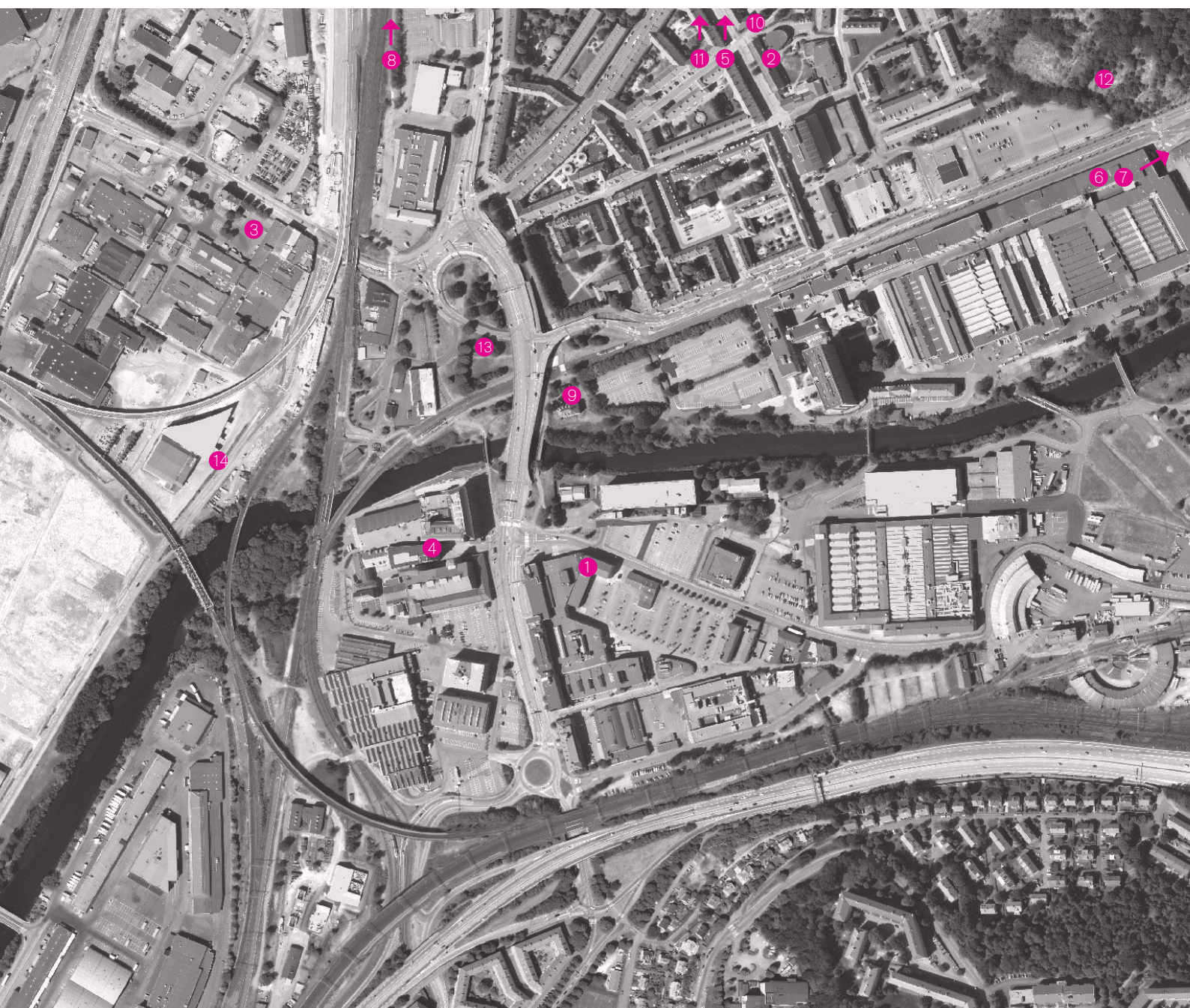
Handlar i Gamlestan oftast, går ofta ut o äter eller träffar folk, typ på O.C. som är känt i hela Göteborg för sin veganmeny. Och så finns det en kinarestaurang som är Göteborgs bästa.

Det är bra att man kan handla allt i området. Ibland går jag lite längre för att göra storköp, men då måste man gå på 70-väg. Inte så kul när det regnar och man har två ungar. Men det finns ingen poäng med att köra bil.

Väldigt bra utbud av restauranger. Och förr var det konserter på Underjorden.

Lekplatsen är en viktig mötesplats. Hemmakväll och coop. Dit får jag gå själv. Skolan är jättebra, men det ligger mycket glas på skolgården, och den är inte bra att vara på på kvällarna. Önskar att det fanns mer för barn att göra, t ex en bokhandel. Eller leksaksaffär.

FÖRENINGSLIV AKTIVITETER

Lokalisering av lokaler för aktiva föreningar

I Gamlestaden finns många invandrarföreningar och kampsportsföreningar. En annan typ av föreningar är de med lång historisk förankring som tex Götaholms fotbollsklubb, Gamlestadspojkarna- och flickorna.

RADAR 72 OCH AREA 51

Göteborgs Stad har sedan år 2001 satsat extra medel på att skapa nya alternativa fritidsmiljöer för äldre ungdomar i gruppen 16–20 år. Inom ramen för denna satsning finns både Radar 72/Ungdomens hus och Area 51/Bunkeberget i Kortedala. I maj 2003 öppnade Radar 72, ett ungdomens hus på 1300 m2. Här kan man dansa, repa med sitt band, arrangera konserter och fester, ha utbildningar och kurser, klättra på klättervägg m m.

Area 51 är ett aktivitetscenter inrymt i SKF:s gamla bergrum i Bunkeberget med en yta av 5000 m2. Inne i berget finns det sex olika stora lokaler mellan 200 och 1300 m2 där det finns åkytor och ramper för skateboard, BMX, inlines och cykel-trail, olika rum som används till replokaler, musikstudio, kafé samt eventoch kulturaktiviteter.

HUNDRASTPLATSEN – ETT SAMVERKANSPROJEKT

Den hunrastplats som har iordningställt i anslutning till knutpunkten har tillkommit i samverkan med det lokala föreningslivet. Marken ställdes till förfogande av kommunen genom ett nyttjandeavtal och Bostads AB Poseidon bekostade inhägnaden. Fastighetsägare i Gamlestaden och Hyresgästföreningen anlade belysningen och Trafikkontoret står för energin. Ansvaret för underhållet ligger på gårdsföreningen Hundbiten, som Poseidon och Hyresgästföreningen hjälpt till att organisera och finansiera.

Serbiska Föreningen

Föreningen Polska Katoliker

- 1 Aikido Dojo Gamlestaden
- 2 Islandsklubben, SF Sindjelic (kultur och idrott), Gamla Gamlestadsflickor, Gamlestadens Bridgepensionärer
- 3 Judoklubben Jinkei
- 4 Keiko Karatesällskap
- 5 SKIF Kozara (fotboll, folkdans m.m.)
- 6 Irakiska Kulturhuset, Irakiska Kvinno-föreningen, Tammuzföreningen
- 7 Italienska Ungcentrum
- 8 GSF Skateboardförening
- 9 Föreningen Polska Katoliker
- 10 Serbiska Föreningen
- 11 Gamlestadshallen
- 12 Area 51/Bunkeberget
- 13 Föreningen Hundbiten
- 14 Båtklubb

(Ingen adressuppgift)
Gamlestadens socialdemokratiska förening
Gamlestadens Karateklubb
Gamlestadens Kamratförening
Pro Gamlestaden
Gamlestadens Kultur och Miljöförening

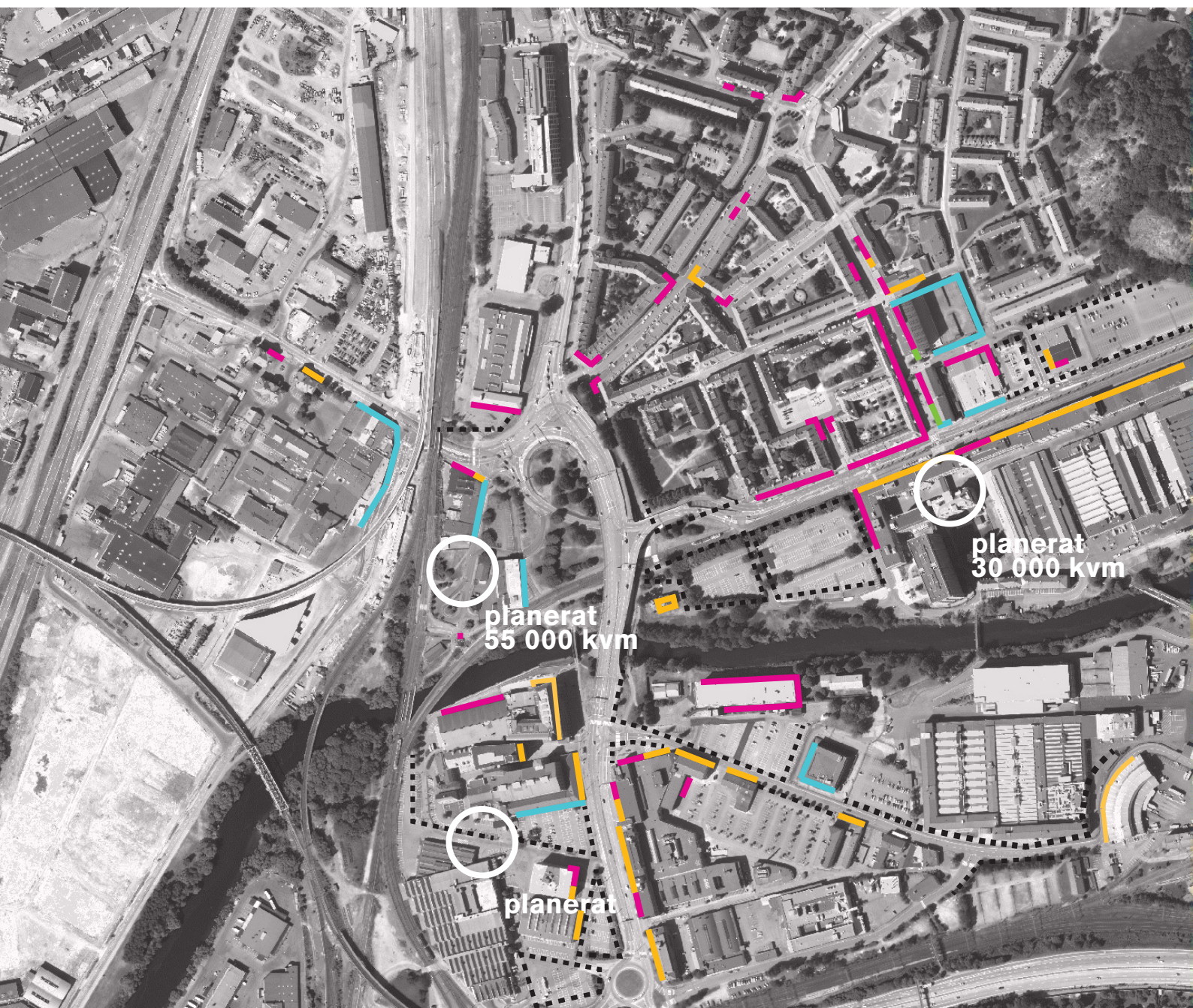
Föreningen Hundbiten

Många ringer och frågar om föreningslokaler till överkomliga priser.

Vi har länge saknat en plats där vi kan träna och släppa våra hundar lösa. Här stör vi ingen, samtidigt som vi fått en mängd positiva kommentarer från folk som tycker att det känns tryggare i området nu. Hundägare är ju ute tidigt på morgonen och sent på kvällen.

Hannah Lindström, ordförande i föreningen Hundbiten

VERKSAMMA KANTER

- aktiv kant/besöksorienterad
- kontor/förening,
- oanvänd lokal
- stängd fasad
- avsaknad av kant

För att stärka kontakten mellan invånarna är det viktigt att skapa samlande stråk. Stråkens kvaliteter är beroende av sträckning och gestaltning, men framförallt av kanternas/fasadernas funktion och utformning. De starkaste stråken idag är Artillerigatan/Brahegatan.

1. Skobutiken på Brahegatan har stängt ned sin verksamhet
2. Svennheimers kafé och Swedbank öppna fasader och aktivitet som spiller ut på gatan.
3. OC's uteservering
4. Kristinedal's center, verksamhet som syns utifrån
5. Artillerigatan med flera små aktörer

Variation & mångfald

Förutsättningarna för att möta befolkningens skiftande behov i vardagen stärks genom en hög grad av variation. Att integrera bostäder och verksamheter i samma område innebär goda möjligheter att uppfylla invånarnas behov över dygnet.

ARBETSTÄLLLEN

Rapporten "Planera för verksamheter" (Göteborgs stad 2010) visar att det inom en radie på 700 meter från knutpunkt Gamlestaden 2009 fanns 557 arbetstillfällen och 60 olika branscher, vilket liknar Backaplan i antal och variation. Parti- och provisionshandel dominerar. Man poängterar i rapporten att Gamlestaden skiljer sig från Göteborgs övriga strategiska knutpunkter då en branschsamling av media utmärker sig. Branschen för konstnärlig- och underhållsverksamhet har ca 40 arbetsställen i området. Dock är arbetsställena få och sysselsätter få.

*"FÖR 10 ÅR
SEDAN VAR
DET SVÅRT
ATT LOCKA
FÖRETAGARE
HIT"*

LOKALER & VERKSAMHETER

I bostadsområdet är lokalerna små och överlag placerade längs med Brahegatan och Artillerigatan. Flera av dessa är sällanköpshandel som är beroende av kunder från ett större geografiskt område. Skillnaden mellan verksamheter i området kring Gamlestadens fabriker och det lokala centret är stor. De boende uttrycker stark önskan om att bevara kommersen kring Brahegatan.

UTÖKAD SERVICE

Många handlar lokalt men har önskan om ett större utbud. Stråk till närliggande stormarknader har beskrivits som otrygga. Det är mycket viktigt att ta ställning till vilka funktioner som lokaliseras i anslutning till den nya knutpunkten, samt Nya Kulan och Gamlestadens fabriker så att dessa inte utarmar gatan på folkliv och verksamheter.

ATTRAKTIVITET

Generellt handlar hög kommers om att attrahera många besökare. Detta handlar både om att öka tillgängligheten för alla användare och kvaliteten på fasad och omgivande miljö. För att stärka det nuvarande handelscentra finns en rad fysiska åtgärder som kan vidtas. Det mest elementära är dock att få fler att cykla och gå längs med fasader med verksamheter.

Gamlestan ligger lite undan, men nära stan. Till specialbutikerna kommer många från Östra delarna och handlar.

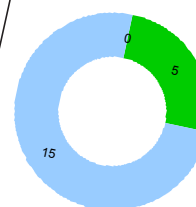
Artillerigatan viktigast. Men när det stänger av för vägarbeten missar jag kunder. Och folk kör så fort!

Jag väljer oftast att handla mat och andra dagligvaror i Gamlestaden.

- Jag håller med!
- Nja, inte direkt...
- Nej absolut inte!

Gamlestaden är en stadsdel där det är trevligt att verka som företagare

Slutsatser

Vardagslivet för boende och besökare fungerar bra, men det efterfrågas tillskott av kommersiell service.

Norra delen saknar befintliga målpunkter, förutom Kristinedal. För att aktivera å-stråket behöver målpunkter etableras i anslutning.

Det finns ett aktivt föreningsliv som borde kunna stärkas och nyttjas mer.

Det finns få sammanhängande och aktiva stråk i området, vilket till stor del beror på kantonerna.

REFERENS NDSM AMSTERDAM

*I ett industriområde utanför Amsterdam har man tagit vara på de existerande byggnaderna och startat en inkubator hall där företag med små medel får billiga kontor. Man har också integrerat billiga studentboenden. Den nya typen av kreativ miljö lockade till sig MTV att flytta ut till området.
NDSM DOCKS, AMSTERDAM*

I Gamlestaden är förhållandet det motsatta. Här har stora medieföretag redan placerat sig. Frågan är istället kan man ge fler föreningar, konstnärer och andra företagare med små medel att integreras i området?

?

SAMSPEL

Det sociala samspelet i ett område är viktigt för människors trivsel och känsla av delaktighet och sammanhang. En variation av privata och offentliga miljöer, samt en för området gemensam, neutral arena skapar goda förutsättningar möten.

Samspel i Gamlestaden

I Gamlestaden finns en variation av platser som är viktiga för möten mellan människor som bor i området, för möten mellan boende och verksamma samt för möten med människor som rör sig genom stadsdelen tillfälligt.

Olika platser i stadsdelen fyller olika funktion när det gäller samspelet mellan människor. I halvvoffentliga miljöer handlar trygghet ofta om att känna till dem som rör sig på en plats, och veta att det är en begränsad grupp. I Gamlestaden fyller innegårdarna denna funktion.

På offentliga platser i större skala är det snarare viktigt med överblick och en "anonym övervakning", där många olika okända människors närvaro ger en känsla av trygghet. Platsens grad av privat eller offentlig karaktär beror delvis av platsens lägen, gestaltning och funktion, men även av dess nyttjande. En offentlig plats kan till exempel "annekteras" av en specifik grupp, vilket kan utesluta andra grupper. I Gamlestaden förekommer få berättelser om sådan annektering.

I Gamlestaden finns få platser som direkt undviks, eller inte används på grund av otrygghet eller hotbilder. Den generella inställningen bland såväl verksamma och boende är att man är trygg, även om vissa platser är förknäpade med rykten och mediala bilder av otrygghet. Samtidigt visar tidigare genomförda trygghetsenkäter med boende i området att hållplatsen och viadukten uppfattas som otrygg.

Barnen går på dagis nära där vi bor, men ska börja skolan nu. Det är lite svårt för barn att röra sig, otryggt med mycket trafik och konstiga rondeller.

Otureligt vid Viadukten men går där ändå.

Det har blivit lite gapigare i området sen Systemet öppnade för två år sen, de sitter vid hållplatserna eller på Brahegatan.

Lite lugnare än i Angered, inte så stökigt. Alkoholisterna är lite stökiga men okej, de stör inte affären.

Man umgås mest på gården. Eller på restauranger. Men det är på gårdarna man lär känna folk, fast bara på sin egen. Ibland är det trist att man inte kan komma in på andra gårdar, när man har tröttnat på sin egen. Men det finns mycket alternativa boenden, typ frälsningsarméns lågtröskelboende. Då vill man inte gärna ha öppet till sin gård.

Går själv till skolan. Får gå överallt inne i området. Åker inte spårvagn själv, men åker in och går på bio med mamma.

Ganska lugnt, har varit mycket bråk, men sedan en väktarbil börjat köra runt har det blivit bättre.

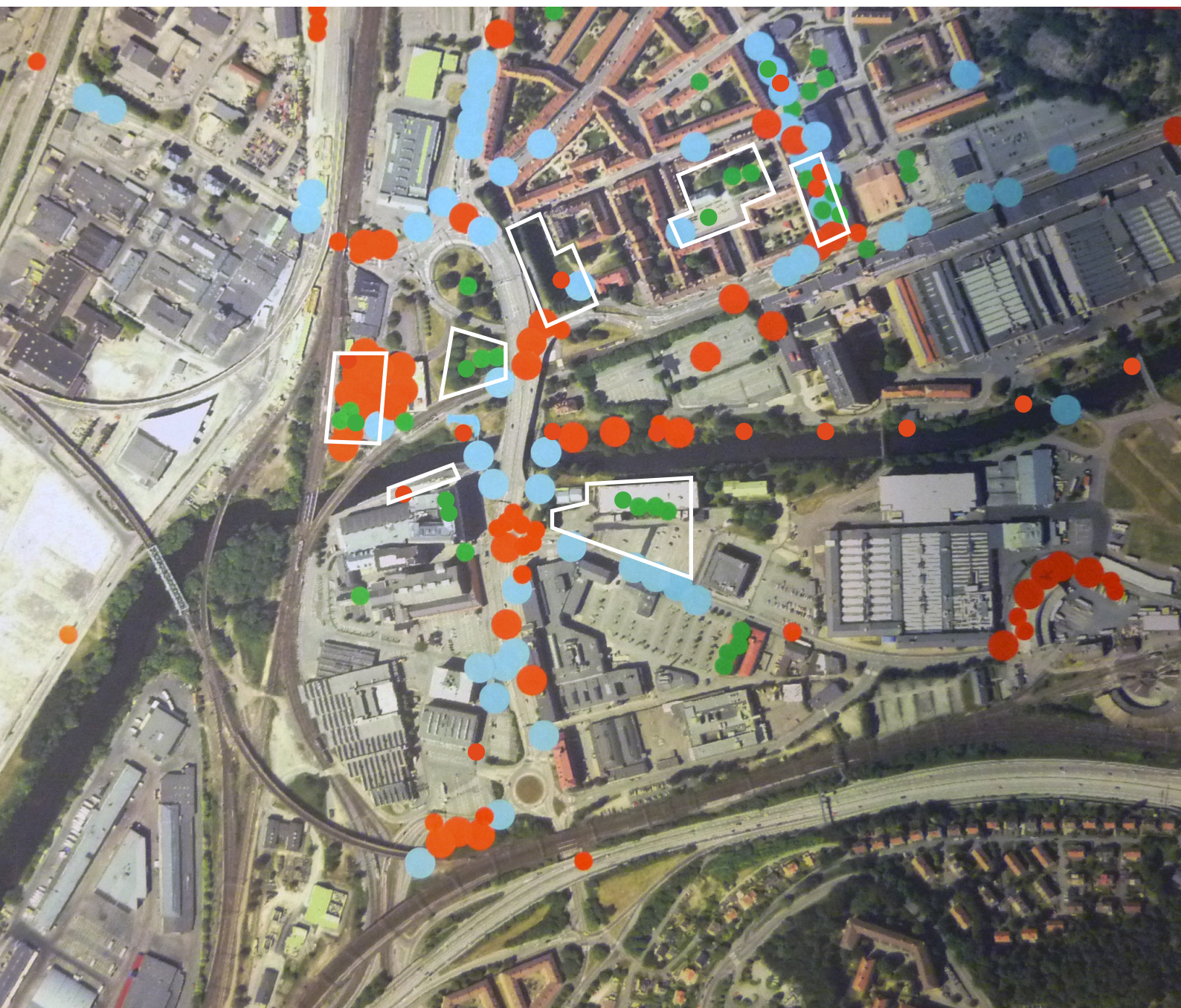
På kvällarna sitter det fyllegubbar på bänkarna, men det är inga man är rädd för. De flesta är snälla, men en gång var det en fyllegubbe som kissade.

- Jag håller med!
- Nja, inte direkt....
- Nej absolut inte!

När jag rör mig i Gamlestaden känner jag mig trygg.

PLATSANALYS

Platsanalysen har genomförts med fastighetsägare, boende, verksamma och besökare i området. Utmärkning i vitt över vilka offentliga rum som analyserats

- Viktig mötesplats
- Här rör jag mig ofta
- Plats som fungerar dåligt

Platsanalysen syftar till att fånga attityder kopplade till platser i området. Många av de röda plupparna visar på konflikter i gatumiljö där man antingen känner sig åsidosatt, otrygg eller upplever att strukturen inte fungerar. Mötesplatser markeras framförallt i anslutning till viktiga funktioner, att jämföras med målpunkter.

Kände inte till Gamlestan så mycket när jag flyttade hit. Flyttade mer till gården än till området.

Relativt få grönytor, viktigt att bevara de som finns och skapa nya. Bunkeberget och Sävåen är outnyttjade resurser.

Halvprivata Gården
Viktig för de boende!

Öppna halvoffentliga gårdar.
Möten mellan barn och vuxna i området men inte lika trygga platser

Det är väldigt bra gårdar. Fast det är skillnad på gårdar och gårdar. Jag bor i en ny bostadsrättsförening, de privata hyresvärdarna missköter sina hus.

Barnen är ju mest på gården och där känner man folk. Men det är tråkigt att inte kunna gå någon annanstans och åka en annan rutschkana. Tråkigt att det inte finns något för större barn.

MÖTESPLATSER I GAMLESTADEN

Den delade geografi som tidigare här redogjorts för återkommer även intervjuutsagor om samspelet i området. För de boende i området norr om Artillerigatan utgör också platser i den del de viktigaste mötesplatserna.

Möten mellan de boende i äger framför allt rum i de halvprivata rum som utgörs av bostadskvarterens innergårdar. Dessa är viktiga för alla åldersgrupper, men särskilt för små barn och deras föräldrar. För lite äldre barn utgör gårdarna fortfarande viktiga mötesplatser, men det är inte nödvändigtvis den egna gården som är viktigast.

Vidare framstår mer lokalt orienterade offentliga rum som Brahegatan och Holländareplatsen som viktiga för de boende. Här är det en offentlighet i liten skala, när gruppen som nyttjar platserna är begränsad till boende i närområdet. Sådana närcentrum och rekreationsplatser är viktiga för känslan av delaktighet och trygghet i området. Här känner man igen många av de andra besökarna och handlarna, men man känner dem inte nödvändigtvis vid namn.

I den södra delen beskrivs få mötesplatser av de boende, med undantag för Kristinedals träningscenter som

nämns även av verksamma och besökare. Bland de verksamma är det annars till störst del lunchrestauranger som nämns som platser där man möter andra. Det finns överhuvudtaget få offentliga rum som nyttjas söder om Artillerigatan.

Artillerigatan i sig beskrivs övervägande som en gräns, snarare än som en plats, samtidigt är detta ett offentligt rum som är tillgängligt och nyttjas av alla grupper i området. Även hållplatsen nyttjas av samtliga grupper, men förknippas inte med att mötas. Platsen beskrivs snarare som en väg än en målpunkt.

Stadsliv och användning av offentliga rum

Det är först när människor under sin färd väljer att stanna upp och vistas i det offentliga rummet som stadsliv uppstår. För att kunna skapa levande städer måste därför stadsrummen erbjuda en hög kvalitet som attraherar till uppehåll.

MÄNSKLIG SKALA

För att kunna se en människas ansiktsuttryck måste man komma på ett avstånd av ca 25m. Vid 50-70m kan man höra om någon ropar högt. Klassiska stora torg i Europa har ofta en max storlek på 10000kvm. De flesta har en storlek på 6000-8000kvm. Måtten varierar men ett klassiskt, europeiskt torgmått är ca 80 x 40m, då kan man både uppleva helheten av torget och få kontakt med människor när man rör sig över ytan. Ett mer intimt stadsrum får man om måtten inte överstiger ca 20 x 35m. Om det inte är tydligt hur många människor som kommer att använda en planerad plats är det alltid bäst att skapa en mindre urban plats. Här kan man se och avläsa andra människors reaktioner. I Gamlestaden är torgen och platserna idag i en relativt mänsklig skala men de saknar tydliga avgränsningar och attraktiva kantzoner. De platser som överstiger de mänskliga måtten är de stora parkeringsområdena och vid viadukten. Trafikstrukturen har skapat stora impedimentsytor som inte nyttjas.

STADSLIV

Stadsliv uppstår när flera människor stannar upp i sin rörelse på väg mellan olika målpunkter. Det slående i Gamlestaden är att väldigt få stannar upp. Den idag mycket aktiva knutpunkten vid gamlestadstorget bjuder inte in till att uppehålla sig. Idag använder 15 000 - 20 000 personer denna hållplats varje dag. I framtiden beräknar man att cirka 57 000 personer använder Gamlestadstorgets knutpunkt och att 13 000 av dem har Gamlestaden som slutdestination.

"DET FINNS INGEN SJÄLVKLAR MÖTESPLATS I GAMLESTADEN"

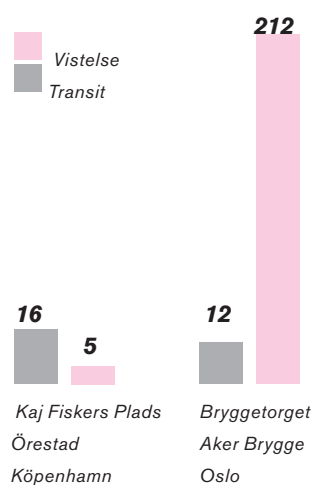
VISTELSE I OFFENTLIGA RUM

I Gamlestaden finns det få programmerade offentliga miljöer, dvs. ytorna är enbart gestaltade för att uppfylla basala funktioner som att kunna ta sig fram till skola och arbete, eller inhandla förnödhigheter.

På skolans område och vid medborgarhuset finns det lekplatsutrustning, samt även på Holländareplatsen. Lek sker annars på innergårdarna som erbjuder trygga och gröna miljöer för barn. Hundrastplatsen är en av få programmerade ytor. För ungdomar finns det funktioner inomhus såsom Bergummet men inte något i de offentliga rummen. De centralt placerade bänkar i Gamlestaden används ofta som sociala mötesplatser för boende med missbrukarproblem. En välanvänd plats med sittkanter och bänkar finns också utanför vårdcentralen på Sävås södra sida.

I övrigt så är uppehåll i Gamlestaden till stor del väntan på offentliga transportmedel. På Gamlestadstorget och vid Brahegatan och Konsum sker det att människor som känner varandra stannar upp och konverserar.

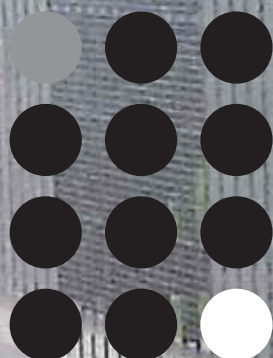
Följande sidor redovisar platsobservationer och -analys av 7 platser i Gamlestaden valda mot bakgrund av intervjuer och enkäter. Dessa syftar till att ge en bättre förståelse för kvaliteten i offentliga rum i Gamlestaden.

På den "shared space" gatan Strædet i Köpenhamn går det varje dag 8000 personer. Det gör det också på Kaj Fiskers Plads (till höger) men skillnaden mellan dessa platser är stor. Detta på grund av kvaliteten i stadsrummet. På Strædet "vill man vara"

SAMPEL

FERRING

Kaj Fiskers Plads är byggd med hög kvalitet markmaterial och en fin vattenspegel men ingen har någon anledning till att vistas i den utsatta miljön mellan stationen och Field's shopping center. Platsen ligger öde. Är inte de tre första kvalitetskriterierna uppfyllda är det svårt att locka folk att stanna upp.

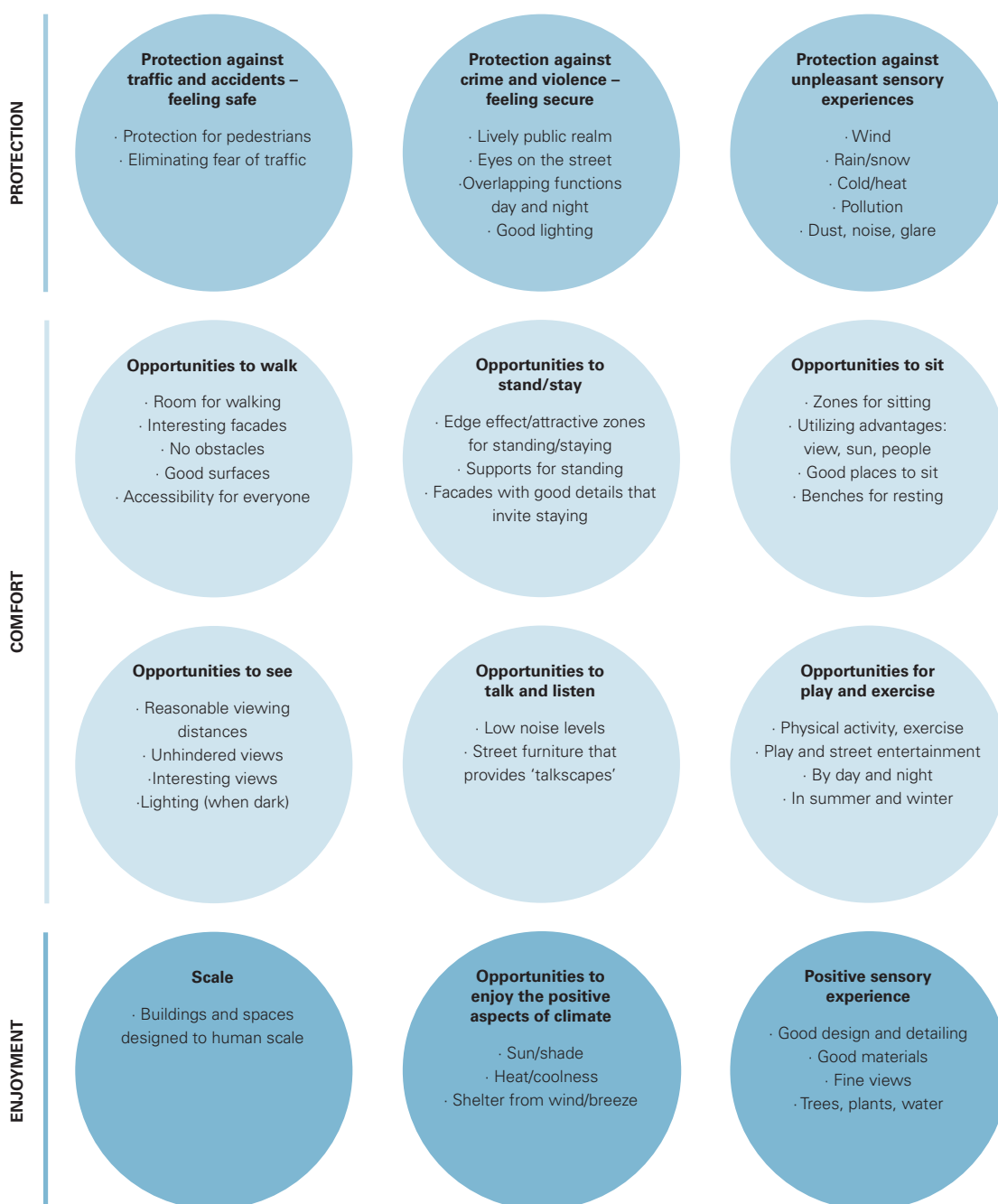
REFERENS KAJ FISKERS PLADS

ANALYSMETOD

Förutom att observera människors rörelse och beteende så har vi använt oss av ett verktyg för att bättre beskriva hur de offentliga rummen fungerar. Verktøget heter 12 kvalitetskriterier och är utvecklat av Gehl Architects. Med denna metod kan man även analysera var insatser ska riktas för att höja kvaliteten på en plats. Metoden

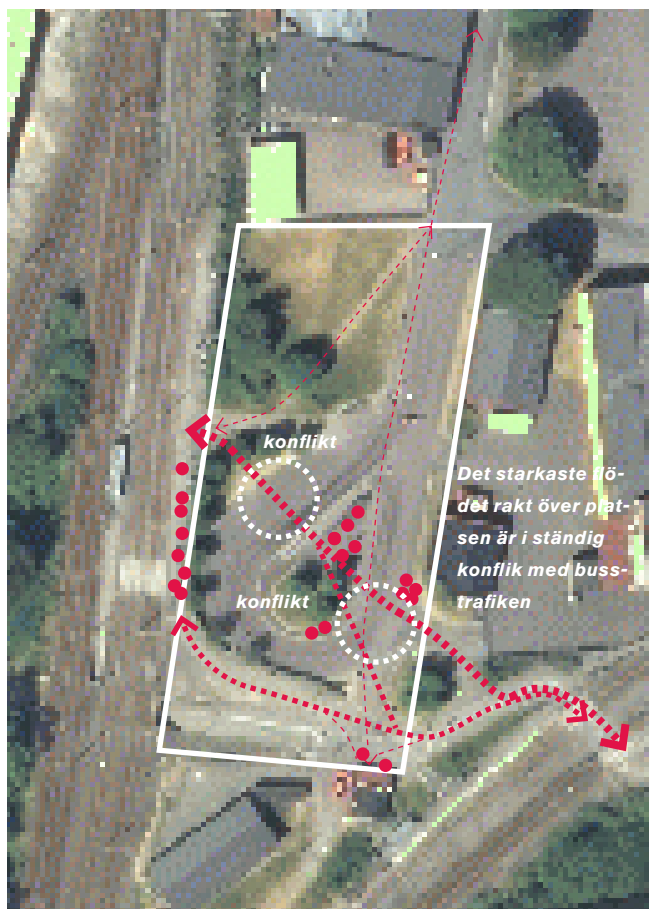
kan även användas som en checklista när man gestaltar nya platser som tex. Gamlestadens knutpunkt. Förutom att gestalta rätt skala i förhållande till antalet brukare så är de tre översta kriterierna viktigast för stadsrumsplanering. De andra kriterierna är avgörande för designprocessen, men även i senare skeden av förvaltning.

Bedömningsnivåer:

GRAFIK: GEHL ARCHITECTS

GAMLESTADSTORGET

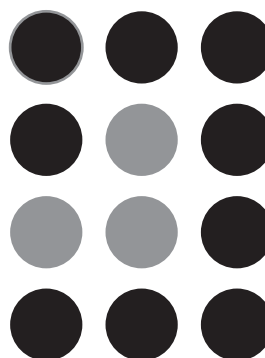
Observation 110816 mellan 12.40-12.50
Storlek Storlek 45x88m ca 4000 kvm

←-----→ Fotgängarrörelse
● Uppehåll

FLEST MÄNNISKOR I RÖRELSE

Gamlestadstorget är inte en plats som människor pratar om som en mötesplats. Det är dock här som man har störst chans att möta någon man känner eftersom flödet av människor är som störst på torget.

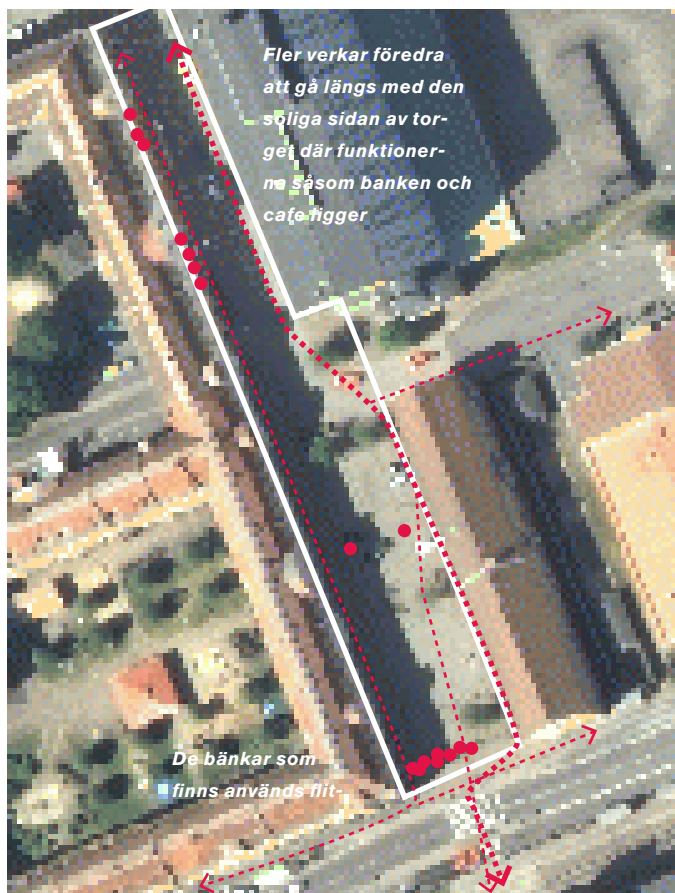
Under observationen samlades en grupp ungdomar runt en moped och två unga tjejer lekte med en hund. Vid kiosken uppehöll sig ett par vuxna. Perrongerna är fulla med folk som väntar likaså bussplatsen.

12 KVALITETSKRITERIA

kvaliteten på Gamlestadstorget är väldigt dålig. Folk är mycket utsatta för trafik, dåligt väder och det är otryggt. Detta är det mest väsentliga för en plats för att kunna fungera. Det finns inget som skapar invitation till att uppehålla sig.

TORGET - BRAHEGATAN

observation 110816 mellan 11.50-12.00

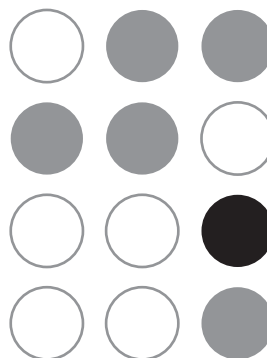
←-----> Fotgängarrörelse

Storlek 24x140m ca 3400 kvm

● Uppehåll

GAMLESTADENS HJÄRTA

Brahegatan fungerar idag som samlingsplats för människor som behöver utträtta sina vardagsärenden men också som en lokal, social mötesplats. Under lunch är flödet av gående högt och relaterar till lunchätare, bankbesökare mfl. Bänkarna som finns på torget är frekvent använda. I enkäten ges blandade omdömen om platsen. Det finns potential att utveckla torget till en spännande mötesplats som lockar fler att stanna.

12 KVALITETSKRITERIA

Platsen fungerar på ett tillfredställande sätt men ger inte en intressant eller attraktiv upplevelse. Den lyckas heller inte aktivera besökare på torget. Kulan skapar en fin bakgrund och platsen är skyddad vilket ger god grund för uppehåll.

Byggt ovanpå järnvägsspåren har federation square blivit Melbournes centrala mötesplats. Platsen har goda och intressanta kantzoner och har ett intensivt kulturprogram som skapar en mycket positiv bild av torget. Torget är ca 7000 kvm stort. **FEDERATION SQUARE, MELBOURNE**

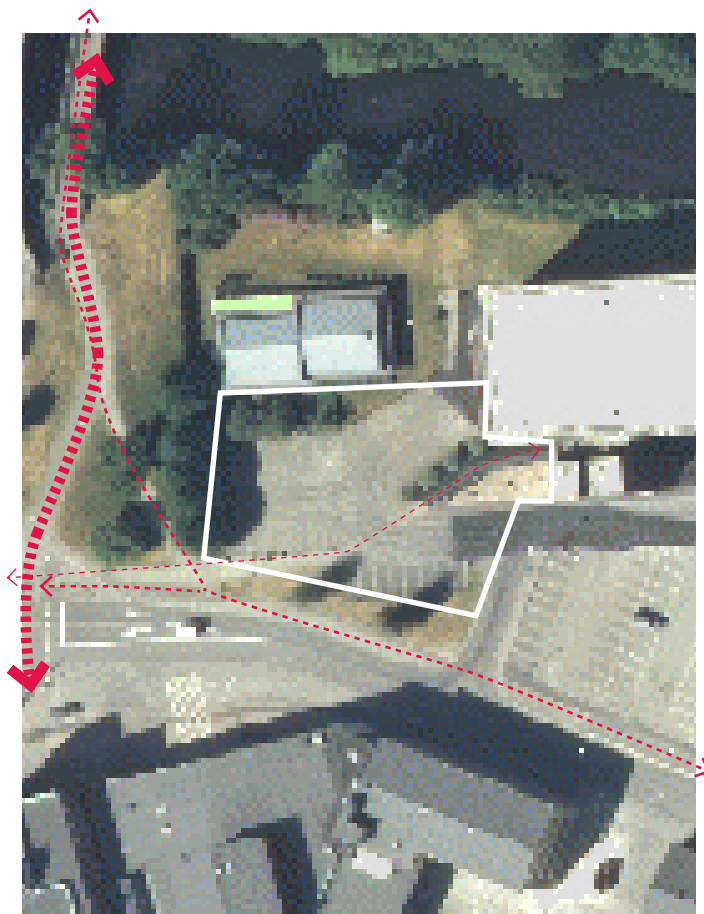
Kan Gamlestadens nya knutpunkt bli en regional destination, dit man kommer för att uppleva något unikt? Hur kan programmering av aktiviteter, gestaltningen av platsen, byggnadernas funktion och design ge stadsdelen en spännande mötesplats?

?

REFERENS FEDERATION SQUARE

KRISTINEDALS TRÄNINGSCENTER

observation 110816 mellan 13.20-13.30

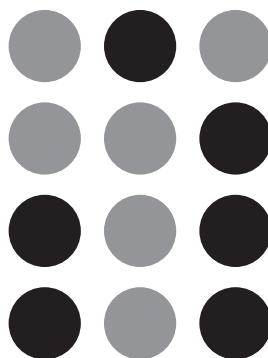
Storlek 40x50m ca 2000 kvm

Fotgängarrörelse

Uppehåll

AKTIVT INOMHUSCENTRE

Framsidan av byggnaden består av bil-parkeringsplatser. Det finns ingen byggnadskant som skapar interaktion mot detta område. På "baksidan" är dock fasaden öppen och intressant. Den gröna ytan som ligger längs med Sävån är outnyttjad. Hela platsen runt centrat skulle i framtiden kunna vara del i ett rekreativt nätverk. Ingen aktivitet syns här idag förutom när folk parkerar och går in i huset. Eftersom de flera stora byggnader längs med Byfogdegatan är tillbakadragna (40 m till Kristinedals centrat, saknar gatan stadskaraktär.

12 KVALITETSKRITERIA

Rummet utanför träningscentret är i huvudsak planerat som parkering och därför har man inte lagt fokus på att designa för att skapa plats för fotgängare och aktiviteter. Diverse träd och utskjutande tak ger skydd.

VÅRDCENTRALEN - SÄVEÅNS KAJ

observation 110816 mellan 13.10-13.20

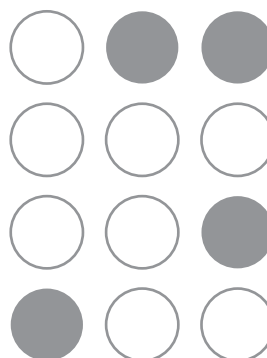
Storlek 16x55m ca 900 kvm

←-----> Fotgängarrörelse

● Uppehåll

PLATS FÖR VILA

Denna relativt nya plats lockar till sig folk som arbetar i närheten för att de vill sitta ner och pausa. Det är också en plats för anhöriga att vänta när man ska in på vårdcentralen. Både bänkar och stenkant användes av flera under observationen. Det utskjutande taket vid ingången var också en plats att stå vid när det regnade. Om mer av Sävveåns kantzonen blev gestaltad med kajkant och sittplatser skulle det garanterat vara många som använde det.

Kajplatsen har god kvalitet men ligger norr om byggnaden vilket innebär att det ofta är skugga. Vyn över ån är fin och material med träd, plantering etc. väl genomtänkt.. Det är ingen plats som verkar användas kvällstid och det är lite aktiva ögon efter stängning.

HUNDRASTPLATSEN

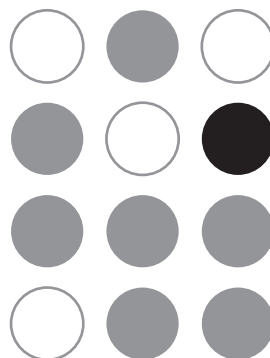
observation 110816 mellan 12.30-12.40

Fotgängarrörelse

Uppehåll

HUNDBITEN

Rastplatsen invigdes i februari 2010 och sköts av gårdsföreningen Hundbiten. En oanvänd impedimentmark har fått ett program som passar i en miljö som är utsatt för både trafik och buller. Denna yta ligger avsides, omgiven av stora barriärer vilket innebär att det inte finns behov av att röra sig över platsen. Stängslet som omger platsen hindrar därför inte någon fotgängar eller cykelrörelse.

Den gröna platsen har flera kvaliteter men ligger mycket isolerat och störs av buller och föroreningar. Hundarna verkar dock uppskatta platsen men ägarna kanske vill få mer utav sin tid på platsen?

Under 70-talet delades den lilla byn i två delar av en ny motorväg. En tidigare outnyttjad och otrygg plats fick nytt liv genom en satsning från hela samhället. Ideér samlades i dokumentet A8ernA och resulterade i att byns periferi istället blev centrum och mötesplats.
KOOG AN DE ZAAN,
UTANFÖR
AMSTERDAM

REFERENS A8 KOOG AN DE ZAAN

HOLLÄNDAREPLATSEN

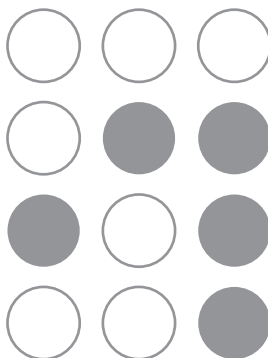

observation 110816 mellan 13.10-13.20
Storlek ca 5500 kvm

←-----→ Fotgängarrörelse
● Uppehåll

SKÖN MÖTESPLATS

Det är på denna plats som det är lätt att samlas på i Gamlestaden. Den hårdgjorda ytan passar för marknadsstånd och dyl. och den gröna för rekreation.

12 KVALITETSKRITERIA

Det öppna gårdsrummet är en inbjudande miljö för stadsdelens alla invånare. Det finns zoner för lek och vila och de stora träden ger skydd.

Programmerade platser

För att tillgodose människors behov av mötesplatser och offentliga miljöer, räcker det inte enbart med att tillhandahålla ytor. Vilka funktioner man förser platserna med - programmeringen av ytan - är av stor betydelse. Utbudet av offentliga rum med utvecklat program är dåligt i anslutning till knutpunkten och bristande även i ett större geografiskt perspektiv. Vid programmering av nya offentliga platser bör dessa komplettera och inte dubblera befintliga och planerade miljöer i omgivningen.

FÖR BARN OCH FÖRÄLDRAR

Enkätsvaren visar att många uppfattar Gamlestaden som ett område med dåliga miljöer för barn. Innegårdarna fyller behoven för små barn, men för barn i något äldre åldrar är det viktigt att gradvis kunna öka sin räckvidd och sina kontaktytor. Även för föräldrar erbjuder något större lekplatser viktiga mötesmöjligheter. Dessa efterfrågar även ett kafé- och service utbud i närheten av iordningställda utemiljöer.

FÖR BARN OCH UNGDOMAR

Planeringen av en näridrottsplats i Gamlestaden går in i sitt slutskede. Nu finns en ny ritning framme efter vårens remissrunda och i höst startar arbetet med att ta fram nödvän-

diga handlingar inför den kommande upphandlingen. Förskolebarn, elever, lärare, närboende, föreningar och fastighetsägare har medverkat i omvandlingen av den slitna och tråkiga grusytan norr om Ambrosiusgatan. Multisportarena med plats för olika bollspel, skatepark och parkour-utrustning, boule, utomhusgym, hinderbana och småbarnslek är några resultat.

Många ungdomar efterfrågar en vacker plats. Därför satsas vi också på att skapa en fin miljö runt om alla aktiviteter. Parallellt med projektet ingår planer på en elvamanna konstgräsplan på den befintliga grusplanen nedanför Gamlestadsvallen.

- *Jag håller med!*
- *Nja, inte direkt....*
- *Nej absolut inte!*

GRÖNT FÖR REKREATION

I Gamlestaden finns få grönområden för rekreation och för detta ändamål söker sig människor närmast till kyrkogården i Kviberg. Hundrastplatsen är en av mycket få grönytor med tydligt program i området. Antalet medlemmar i föreningen ökar och när hållplatsen byggs om krävs alternativ en plats för ändamålet. Hundägare i området efterfrågar dock platser närmre bostadsområdet. Också för barn och äldre, som ofta har kortare räckvidd behövs ytterligare parkytor i närområdet.

ATT SE OCH SYNAS

För något äldre ungdomar efterfrågas ofta platser i närhet till handel och/eller kollektivtrafik. Det är ofta platser för att se och synas, som ligger i anslutning till tydliga funktioner som kaféer eller hållplatslägen.

PLATS FÖR ALLA

Idag saknas program som attraherar många olika målgrupper, vilket är en viktig förutsättning för att skapa en neutral arena. Ett större offentligt rum med funktioner som riktar sig till många målgrupper är starkt efterfrågat i området.

Slutsatser

I stort upplever boende och verksamma området som tryggt, med oförtjänt dåligt rykte.

Den främsta källan till otrygghet är trafiksituationen och inte missbrukare, kriminalitet och kulturella motsättningar.

Området saknar funktionella offentliga rum i större skala.

Få platser uppmuntrar till vistelse, programmet i de offentliga rummen behöver utvecklas för att stärka samspelet i stadsdelen.

Det saknas grönområden i större skala för motion och rekreation. Där utgör Säveån är en outnyttjad potential.

SAMMAN HÅLLEN STAD

Sammanhållningen i en stad handlar både om fysiska och sociala strukturer. Fysiska strukturer bestäms av geografi, av infrastruktur och av bebyggelsens utformning. Sociala strukturer kan beskrivas som mentala avstånd mellan människor som lever i samma område, eller i olika delar av staden.

Sammanhållning i Gamlestaden

Området Gamlestaden präglas av tydliga gränser inom och kring området, men också av en tydlig identitet och social sammanhållning. Dessa sociala och rumsliga strukturer samspelar, som har visats i fallet med den norra och södra delen av Gamlestaden. Sammanhållning är också ett tema som måste belysas på flera olika skalnivåer, vilket även illustreras i den matris som Göteborgs stad har utvecklat.

GÅRD OCH KVARTER

I Gamlestaden är bostadsgårdarna exempel på en byggnadstyp som ger goda förutsättningar för sammanhållning på kvartersnivå, vilket avspeglas i de sociala relationerna. Samtidigt bidrar typologin till att man i mindre grad nyttjar mer offentliga rum, vilket är en förutsättning för att bidra till sammanhållningen i närmiljön. Här visar intervjuerna på att en otrygg trafiksituation i vissa lägen utgör en begränsning för rörligheten och mötesmöjligheterna i områdena på bägge sidor av Artillerigatan.

Funkar bra, bara 7 min till centrum. Alla åker ju förbi här så det binder ju ihop.

Hänger väl ihop ganska bra, bra kommunikationer. Det är nog de som bara besöker det som upplever att det ligger långt bort.

Jättebra kollektivtrafik men mentala avståndet större. Bor på Gamlestadsvägen, omgivet av trafikapparat. Ganska nära Redbergsplatsen och Bagaregården men barriärer emellan.

ETT CENTRUM FÖR NORDOST

På ytterligare en högre skalnivå skapar både vägrummen och skillnader i bebyggelsestruktur tydliga gränser inom stadsdelen. Samtidigt är bebyggelsen relativt väl sammanhållen österut, vilket också återspeglas i de sociala nätverken som lokalt beskrivs omfatta "östra Göteborg". Här räknar de intervjuade in lite olika områden, men som minst omfattas Bellevue och Kviberg av det lokala sammanhanget.

NÄRA MEN LÅNGT BORTA

I beskrivningen av relationen mellan Gamlestaden och övriga Göteborg, vilket i intervjuerna oftast tolkas som relationen till centrum, finns två förhärskande perspektiv. Å ena sidan framhåller boende och verksamma närheten till centrum, om man ser ur Gamlestadens perspektiv ligger alltså centrum nära. Å andra sidan uppfattar man att göteborgare som inte har en egen relation till stadsdelen upplever Gamlestaden som avlägset.

Det är ganska ofta som man träffar vänner i Gamlestan, snarare än åker någon annanstans. Även om vännerna kommer från västra Göteborg. Fast mest är här förstås folk från öster.

Ett stenkast från centrum. Jag rör mig mest österut. Och många man känner bor i öster.

Både boende och verksamma lyfter fram kollektivtrafiken som en nyckel för områdets samband med Göteborgs centrum. Samtidigt framhålls kopplingarna mot nord-ost och östra Göteborg av flera boende och verksamma.

DELREGIONALT CENTRUM

Det regionala perspektivet visar också att de sociala nätverken framförallt sträcker sig mot den östra och nord-östra delen av regionen, med kranskommunerna Partille och Ale som mest närliggande.

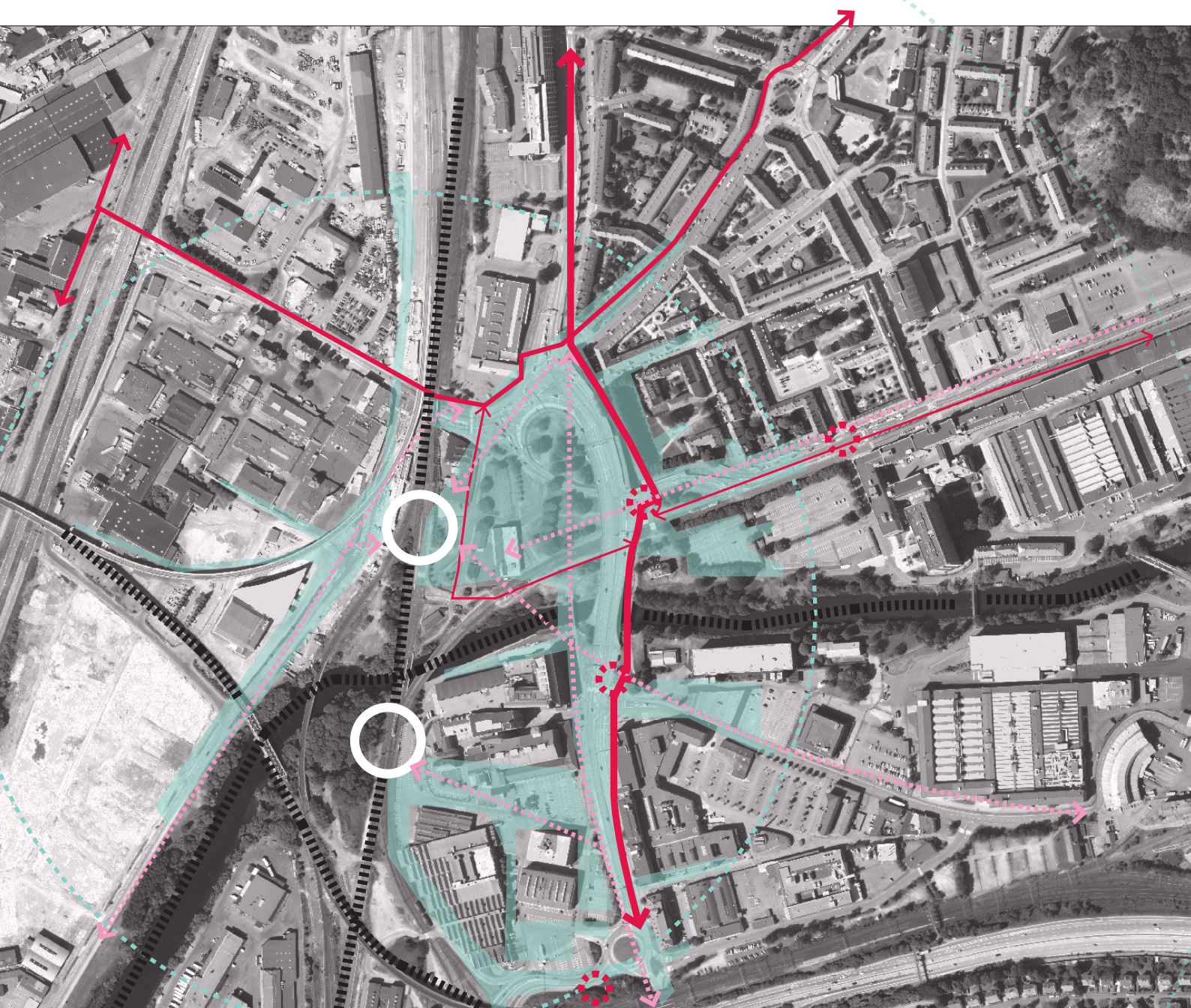

- Jag håller med!
- Nja, inte direkt....
- Nej absolut inte!

Borde hänga ihop mer med Bagaregården, där är bostadsrätterna mycket dyrare. Pris/statushöjning vore bra för Gamlestan, men hyresrätterna är viktiga för ungdomarna.

Bara en hållplats bort, men jag får ändå höra 'bor du så långt bort?'

RÖRELSEMÖNSTER & RÄCKVIDD

800m radie=10min gång. I K2020 rapporten accepteras gångavstånd på upp till 800 meter till en komforthållplats. Därför visar vi 400 och 800m radie. Med cykel kommer man i praktiken ca 3 gånger längre. I kartan visas den verkliga räckvidden när man ser till barriärer som förhindrar rörelse.

Cykelstråk idag

Genaste vägen

Barriärer

Räckvidd 5min

Konflikt trafiksituationer

För sammanhållningen är lika tillgänglighet för alla en grundförutsättning. Detta kräver att fotgängare, och cyklister prioriteras i staden. Direkta, tydliga och attraktiva stråk för folk i Gamlestaden ökar räckvidden och kvaliteten i området.

CYKLING

I det lokala området är människor nöjda med cyklemöjligheterna men enkäten visar på en tredelad attityd. Skall man cykla igenom Gamlestaden varje dag finns det mer frustration. Exempel på detta är att människor väljer att cykla på trottoarerna, eller att man måste ta vägen över Gamlestadstorget för att komma ut mot Marieholm.

Ett viktigt cykelstråk sträcker sig från Redbergsplatsen norr längs med Gamlestadsvägen och ett annat längs med Lars Kagsgatan (där det saknas cykelinfrastruktur) mot Marieholm. Det centrala stråket via redbergsplatsen upplevs som "bökigt" men mer intressant och cykelbanan längs med Marieholm uppskattas för dess små nivåskillnader och snabbhet till centrum.

Vid flera tillfällen måste man också stanna för att ta sig över barriärer såsom korsningar och spårvagns-linjer. Cyklister är inte prioriterade i området och man får ofta dela zon med fotgängarna.

- *Jag håller med!*
- *Nja, inte direkt....*
- *Nej absolut inte!*

FOTGÄNGARE

De många upptrampade stigar tyder på att gångstråk ej följer människornas naturliga rörelsemönster. Detta är som tydligast i området från Gamlestadens fabriker till Gamlestadstorget. De stora barriärerna dvs. viadukten och spårvagnsstaket hindrar fotgängare och cyklister att röra sig fritt. Dock underlättar viadukten för rörelse i öst-väst led men Sävån, spårvagnskorridoren och väginfrastrukturen begränsar i norr-syd riktning. Kartan på motsatt sida visar hur begränsad räckvidden är pga. dessa barriärer. Vid vissa korsningar ligger övergångsställena inte i direkt anslutning till korsningen vilket innebär att många korsar gatan utanför markeringarna.

Cyklar Brahegatan – Artillerigatan till jobb i stan. Bra cykelvägar förutom genom fabriksområdet som är en "öde avloppsränna"

Funkar bra att cykla överallt. Väljer oftast vägen över Redbergsplatsen, även om den är bökig.

Har skaffat moppe för att det är så smidigt att åka på cykelbanan. Annars jättebra kollektivtrafik. Verkligen ett stenkast från stan.

Fina cykelvägar och kollektivtrafik till Kortedala, Angered och Utby. Till Centralen cyklar jag via Marieholm.

Om fler än 10% i Göteborg ska cykla och gå till skola/arbete och 40% av alla resor ska ske med kollektivtrafik krävs att dessa alternativ är både trygga och attraktiva.

1. Upptrampad gångstig under viadukten
2. Onödiga barriärer i urban stadsmiljö. 3. Lars Kaggsgatan utan cykelbanor - ett osäkert pendlingsstråk.
4. Trångt på perrongerna vid Gamlestadstorget.
5. Övergång som kräver avstigning för pendelcyklister.

FOTO: GEHL ARCHITECT

*Under 70-talet delades den lilla byn i två delar av en ny motorväg. En tidigare outnyttjad och otrygg plats fick nytt liv genom en satsning från hela samhället. Ideér samlades i dokumentet A8ernA och resulterade i att byns periferi istället blev centrum och mötesplats.
KOOG AN DE ZAAAN,
UTANFÖR
AMSTERDAM*

REFERENS SÖNDER BOULEVARD

Tolerant men uppdelad stadsdel

I Gamlestaden bor människor med många olika bakgrunder, och denna blandade befolkning blir ytterligare heterogen genom inslaget av yrkesverksamma. Samtliga kommentarer kring stadsdelens mångfald och inslag av olika etniciteter och åldrar har varit positiva, framförallt med betoning på att det är ett attraktivt inslag i stadsbilden som man gärna identifierar sig med.

Samtidigt beskrivs det sociala umgänget i området som väldigt uppdelat. I flera intervjuer återkommer behovet av neutrala arenor för umgänge, då de kaféer och restauranger som finns övervägande nyttjas av en grupp. Vattenpipkaféerna är exempel på verksamheter som upplevs tillgängliga för en mindre grupp av de boende, men som samtidigt stärker den sociala sammanhållningen i ett större upptagningsområde.

Här är blandat på riktigt. Här bor människor av alla sorter.

Det borde finnas ett kafé dit alla gick. Nu är det väldigt uppdelat. Turkar på turkisk typ.

Jag försöker vara kompis med alla, man måste vara öppen.

Etnicitet delar Gamlestan, man lever sida vid sida men i enklaver.

Det var bättre förr! När jag växte upp var det mycket fotbollen som gällde, det var bättre sammanhållning. Men samhället har ju förändrats. Många låser om sig, på min gård är det galler, port och kodlås. Många frågar hur jag kan bo här, men det är ju inte så farligt. Men det kommer att lyfta ännu mer.

Slutsatser

Sammanhållningen på liten skala är god, men mindre utvecklad i större skala.

Trafikstrukturen innebär att områdena kopplingar österut är starkare än mot centrum. Snarare än porten mot nordost är Gamlestadstorg porten mot centrum för de nordöstra stadsdelarna.

Området saknar en välutbyggd infrastruktur för gång och cykel, trots att många människor rör sig utan bil.

Det förekommer få kulturella motsättningar i området, men det finns också få kontaktytor mellan människor av olika bakgrund. Det saknas neutrala mötesplatser för sådana kontakter.

FOTO: GEHL ARCHITECTS

I Köpenhamn har man som ambition att öka cykelpendlingen från nuvarande 43% till 50%. Den höga siffran av 43% har man uppnått till stor del på grund av sitt konsekventa sätt att anlägga cykelbanor som är mellan 1,7 - 4,0m breda med 2,5m bredd som rek. minsta. En annan strategi från kommunen heter Få flere at gå mere!

REFERENS CYKEL & FOTGÄNGAR PRIORITERING KÖPENHAMN

OMRÅDES- REKOMMEN- DATIONER

För stadslivet i Gamlestaden finns några strategiska och avgörande aspekter att följa upp i planens utformning, samt i genomförande skede. Det handlar om offentliga rum, om gränser och kopplingar mellan olika områden, samt om relationen mellan nya och gamla målpunkter.

Offentliga rum i olika skala

Området saknar i dagsläget ett fullt utbud av offentliga rum som kan fungera som arenor för möten mellan människor i olika skala.

HALVPRIVATA RUM - GÅRDAR

I den mindre skalan fungerar innergårdarna väl, och dessa kvaliteter är viktiga att förse även nyare bebyggelse med.

HALVOFFENTLIGA RUM - FÖR KVARTERET

I nästa skala, på kvartersnivå saknas en variation av mötesplatser, framför allt för barn och unga. Brahegatans lokalcentrum och Holländareplatsen bör kompletteras med andra platser för lek och rekreation inom stadsdelen. Här ingår även gestaltning av lokalgator.

RUM FÖR ALLA I STADSDELEN

På stadsdelsnivå finns behov av att komplettera med funktionella offentliga miljöer som kan rymma flera åldersgrupper. Den spontanidrottsplats som planeras i områdets östra del bör kompletteras med ett större sammanhängande rekreationsområde i området kring knutpunkten. Här bör programmet rikta sig till såväl natt- som dagbefolkning

DELREGIONALT CENTRUM

För den östra delen av Göteborg har Gamlestaden potential att utvecklas till ett viktigt centrum. Redan idag finns starka sociala och rumslika kopplingar åt öster och nordost. I samband med handelsetableringarna

Nya Kulan och Gamlestadens fabriker förväntas också nya besöksströmmar.

En större offentlig plats med välfungerande kantzoner kan utgöra en viktig mötesplats för ett större upptagningsområde. Här är programmet kring platsen, av stor betydelse.

OFFENTLIGA RUM I REGIONAL SKALA

Offentliga rum för en regional skala bör präglas av orienterbarhet och urbanitet. Stora öppna ytor, liksom svårtydda trafiksituationer bör undvikas. Offentliga platser som ska fungera för såväl boende som besökare bör utvecklas tillsammans med de gatumiljöer som ska utgöra viktiga stråk för besökare.

Gränser och kopplingar

Gestaltningen av gränzoner är viktig för att människor ska kunna förhålla sig till relationen mellan privat - offentligt samt lokalt-regionalt.

DÄR ETT OMRÅDE SLUTAR...

Ofta fungerar en gata i gränzonen som det offentliga rum där ett område slutar och ett annat tar vid. I Gamlestaden fungerar Artillerigatan på ett sådant sätt, den är en tydlig gräns för var det mer privata och lokala sammanhanget slutar, men också en plats som gör området tillgängligt för utomstående.

GATA OCH KANTZON I FOKUS

Ur såväl fotgångar och cyklist perspektiv, som för bilister och kollektivtrafikresenärer förmedlar gatan snarare än kvarteret områdets karaktär. När kvarteren utvecklas med innehåll innebär ett socialt perspektiv att kantzonerna och gaturummets karaktär och gestaltning står i fokus vid lokalisering.

GATOR I GAMLESTADEN

För Gamlestaden framträder vid sidan av Artillerigatan, även Gamlestadsvägen samt Gamlestadstorget som viktiga gaturum att gestalta med tydlighet avseende skillnad och övergång mellan regional och lokal skala.

VIKTIGA RIKTNINGAR

Gamlestadsvägen och Artillerigatan anger också två viktiga riktningar i förhållande till knutpunkten och markerar förlängningen av den regionalt viktiga platsen vid ett nytt resecentrum. Från och till knutpunkten är orienterbarhet i dessa riktningar viktigt, med särskild tydlighet avseende gång och cykelstråk.

Nya och gamla målpunkter

Den nyetablering av handelsplatser som planeras i Gamlestaden innebär stora förändringar för boende och besökare.

DET LOKALA TORGETS ÖVERLEVAD

Centrumutbudet vid Brahegatan fungerar idag som ett lokalt torg, vilket innebär att platsen fyller en viktig social funktion utöver den service som erbjuds. Att värna centrumets överlevnad är särskilt viktigt för trygghetskänslan för barn och äldre. Dessa grupper har inte samma tillgång till ett framtida mer storskaligt utbud på andra sidan Artillerigatan. Åtgärder för att trygga det lokala centrumets fortlevnad, bör inriktas på att stärka kantzonerna och programmet i det offentliga rummet. Tillgänglighet med cykel är också angeläget.

KULAN OCH FOTGÄNGARNA

För att ett nytt handelscenrum i Kulan ska bli tillgängligt för fotgängare, cyklister och kollektivtrafikresenärer är ingången till centrumet viktigt. Ur ett knutpunktsperspektiv är även sträckan från resecentrum fram till handelsplatsen viktig för att den nya funktionen ska tillföra stadsliv och inte dränera området. Artillerigatans utbud kan stärkas genom en för fotgängare generös gestaltning.

STEGET ÖVER Å OCH RÄLS

Likaså viktigt är att beakta orienterbarheten och sammanhanget med målpunkter vid Gamlestadens fabriker och i ett längre perspektiv även slakthusområdet och Marieholm. Området vid älven har potential att på längre sikt erbjuda de boende och verksamma plats för rekreation. För att stärka den sammanhållna stadsbilden bör gång och cykelstråk mellan dessa platser, samt till och från knutpunkten studeras särskilt.

PLATS- POTENT- IALER

I anslutning till planområdet finns ett antal offentliga miljöer, vilka bedöms särskilt viktiga för det sociala samspelet och sammanhållningen. Här följer platsspecifika rekommendationer för Ny knutpunkt, Säveån, Gamla Gamlestadstorget samt Artillerigatan. Vi rekommenderar fördjupade studier och skisser kring samtliga dessa platser.

Ny knutpunkt

*Referens: Vanløse Torv, utanför Köpenhamn
Metro, tåg och busstorg som fungerar gott även som ett stadsdelstorg.
Skala ca. 2000 kvm*

RISK

- Buller från spårvagnar.
- Sydvästlig vind.
- Fortsatt otryggt & öde på kvällen
- Konflikt mellan cyklister, fotgängare och kollektivtrafik.

POTENTIAL

- Ny destination för hela Göteborg
- Spännande, kul mötesplats
- Livet sprider sig längs med Artillerigatan

SKALA

För att inte riskera ett stort ödsligt torg bör man hålla sig till en yta mellan 1500 - 3200 kvm.

KARAKTÄR

Design med utgångspunkt i hur människor rör sig mellan målpunkter. Släta markmaterial för att underlätta rörelse. I hög grad hårdgjord med stor vikt på att skapa spännande lösningar på kantzoner mellan genomfartstrafiken och uppehållsyta. Urbant upplevelserum liknande Solbjerg Plads med vacker ljussättning, ånga, vattenpölar, perenner och variation av träd.

PROGRAMMERING

Viktigt med sköna uppehållskantzoner längs byggnader med gott mikroklimat. Plats för mindre kulturevenemang och konst. Integrerade element som inbjuder till lek. Informella kanter för att sitta. Möblering med enkla bänkar men även bänkar med plats för grupper tex. barn på utflykt.

Säveån

RISK

- Fortsatt otrygg miljö
- Fortsatt en återvändsgränd
- Obebyggda tomter i norr skapar ett offentligt rum utan kant.
- För litet för att fungera som stadsdelspark och bjuda in alla användargrupper

POTENTIAL

- Grön oas för både passiv och aktiv rekreation.
- Plats för möten mellan olika åldrar.

SKALA

1-5 ha eller 10-50 ha är de typer av park som lockar flest användare i städer. Om man eftersträvar en "vild"

park måste man ha en mycket större yta. En mer sammanhängande yta ger en tydligare karaktär. För att nå över 1ha bör man ta Säveåns Strandgata i anspråk. Även om ytan är mindre än 1 ha bidrar det till förbättrad hälsa men det är svårare att lägga in överlappande program och skapa en inbjudande park för alla.

KARAKTÄR

Park med tydliga zoner för vila och fysisk aktivitet såsom sport och lek. Urban miljö med ekologiska inslag i zon 1 och mer grönt i zon 2 & 3.

PROGRAMMERING

Genom att studera vårdcentralens entreplats och fabriksområdet är det uppenbart att det saknas platser för

korta pauser i närheten till arbetsplatser och stationer. Här fikar och röker man i skydd av leveransbryggor där man skyddas från regn och bläst. I anslutning till det intensivt använda Gamlestadstorget (zon1) bör det anläggas robusta zoner för passiv rekreation. På denna norra kanten av ån finns det goda solförhållanden och utblick över det gamla fabriksområdet. I (zon 2 & 3) bör man fokusera på en blandning av lek, vila, sinnliga upplevelser. Det gamla huset kan aktiveras med café, kultur el likn. som stöttar aktiviteterna i parken. För både de som arbetar i området och de boende är det viktigt att planera för aktiv rekreation. En 5km långt "Hälsans Stig" i kombination med ett finmaskigt nätverk av gator som prioriterar fotgängare kan vara ett sätt att få fler att motionera.

Gamla Gamlestadstorget

RISK

- Konflikter mellan cyklister och fotgängare
- För stort för att fungera som lokal mötesplats
- Tomma bottenvåningar pga. för liten genomströmning av människor

POTENTIAL

- En plats med skönt vardagshäng
- Inbjudande västvänd kantzon

SKALA

En yta 600kvm - 1200kvm eller alternativt två mindre ytor 300kvm och 600kvm med intim skala.

KARAKTÄR

Design med utgångspunkt i hur människor rör sig mellan målpunkter. En eller två fotgängarprioriterade torg som knyter sig an det lokala livet och byggnaderna runtomkring. Platsen/erna gestaltas med fina detaljer och stark karaktär. Det kan tex handla om konst, markmaterial, lekskulpturer, träd och annan plantering.

PROGRAMMERING

Till stor del öppen, flexibel yta men med kantzoner för att stå och sitta. Skyddade kantzoner genom träd och utskjutande tak eller parasoll.

Artillerigatan

Kensington High Street i Borough of Kensington, London är en 25m bred gata med 40,000 fordon per dag. Här bestämde kommunen sig för att ändra gatans karaktär och införde en central median, breddade trottoarerna, tog bort skyddsstaket och sänkte hastigheten. Efter 2 år hade olycksrisken sjunkit med 44% jämfört med 17% i övriga London.

Simon Jenkins 29/2 2008 "Rip out the traffic lights and railings. Our streets are better without them", The Guardian.

RISK

- Fortsatt höga hastigheter och fokus på biltrafik.
- Fortsatt avsaknad av urban kant med aktivitet i bottenvåning.
- Fler barriärer i gatan istället för färre.

POTENTIAL

- En gata som minskar avståndet mellan hållplatserna för att den upplevs så positiv.
- Generösare nordlig kantzon för fotgängare och kommersiell verksamhet.
- En gata balanserad för alla användare och som är lätt att korsa

SKALA

Ca 30m bred gata på det smalaste stället. Trafikvolym 20,000 fordon / dygn.

KARAKTÄR

Balanserad stadsgata med generösa trottoarer och trädplanteringar i 3 rader.

PROGRAMMERING

Förslag på om organisering av sektionen:

4m breda trottoarer,
2,5m breda cykelbanor på vardera sidan vägen,
2m kantparkering på den norra sidan,
4 körfält med spårvagnsspår i mitten 3m breda och i mitten på gatan en 3m bred median.

(Dubbelt så många fordon passerar på Kensington High Street varje dag på mindre yta än Artillerigatan.)

Kontakt

Monica von Schmalensee, VD White.
Östgötagatan 100
Box 4700
SE-116 92 Stockholm

Tel. +46 8 402 25 84
Fax +46 8 402 25 10
monica.von.schmalensee@white.se

white